Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 49 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՄԱՐՏ 1884 (Ն. Տ.) 13 ՄԱՐՏ — 15 ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1301

ԳԱՆՄԱՆԵՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ. երկու անգամի համար 2 դուրուշ է · աւելի անգամներու համար զաւ սակարկութիւն կըլլայ :

Օրագրոյս վերաբերեալ Նամակ կամ օր եւ իցէ գրութիւն պատք է ուղղել՝

«Ադ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի »

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թ. 19.

Իսկ զաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

درعلیه غلطه خانده ایزمیرلی اوغلی خانی نمره ۱۹

غزته اداره سی { كلوره }

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱ — 40 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան արծաթ	200
« «	Վեցամսեայ	« «	100
« «	Եռամսեայ	« «	50
« «	Ամսական	« «	20
« «	Հատով	« «	1
Դուռուռաց համար	Տարեկան	« «	240
« «	Վեցամսեայ	« «	120
« «	Եռամսեայ	« «	60
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» «	Վեցամսեայ	«	28

Դուրս դրկուած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է :

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՄԱՐՏ

Ազգային Ժողովոյ Փետր. 24ի նստին մէջ Փափաղեան էֆէնտի ներկայեց օրինաց Ծրագիր մը, որ կը վերաբերի հաշուեւտուութեան խնդրոյ : Սոյն Ծրագիրն կը բաղկանայ երկու մասերէ. Ա. Յառաջադան մը, Բ. Հաշուեւտուութեան օրէնքներ : Իւր ներկայացուցած Ծրագրով Փափաղեան էֆէնտի կ'առաջարկէ որ, ազգային գործոց շրջանակի մէջ դրամ հաւաքող ամէն մարմին և անհատ պարտաւոր լինին ի հարկին իրենց հաշիւներն ազգային իշխանութեան մատուցանել : Այս մասին Ազգային վարչութեան հրահանգաց անսասանողներու համար սոյն Ծրագիրն պատժական տրամադրութիւններ կը պարունակէ :

Պատժական բաղմութիւն օրէնքներ ունենալն, ժողովրդի մը բարոյականի մասին լաւ յանձնարարական չէ կ'ըսեն ոմանք : Զենք ուզեր վիճիլ թէ՝ այսպիսի նկատողութիւն մը մինչեւ ո՞ր աստիճան իրաւացի է, բայց չենք կրնար նաեւ ընդունիլ թէ՝ երբ ժողովուրդ մը ամենեւին պատժական օրէնք չունի, կատարելապէս բարոյական տէր է, և թէ այդպիսի օրինաց անգոյութիւնը կրնայ գեղեցիկ արդիւնքներ արտադրել : Եթէ այս յաւակնութիւնն ունենայինք, մեր արդի կացութիւնը շատով հերքում պիտի տար այդ յաւակնութեան : Կը՞նդ ըսել թէ՝ բարեգործական ձեռնարկներու օրինաւոր հաշուեւտուութեան մասին օրէնք և կանոն չունենալնս շատ լաւ հետեւութիւններ ունեցած է մեզ համար : Ընդհակառակն չա՞տ կը ցաւինք որ մեր յառաջդիմութեան դլխաւոր արգելքներէն մին եղած է այդպիսի օրէնքներու պակասութիւնն :

Ամեն ժողովուրդներու մէջ կառավարութիւնք խիստ աչալուրջ են վերաբերմամբ այն գործողութեանց՝ որոց նպատակն է ժողովուրդէն դրամ առնուլ : Մանրակրկիտ օրէնքներ կը չափաւորեն գործիչներու եռանդն, օրինաց մէջ պատժական խիստ տրամադրութիւններ կը տիրեն ամէն տեսակ ձեռնարկներու վրայ : Եւ ոչ ոք դժգոհ է : Ընդհակառակն թէ՝ դրամ տուողներն և թէ՝ զանոնք ընդունողներն մեծապէս գոհ են այս տեսակ օրէնքներու դոյութեան համար : Այն երկիրներու մէջ ուր այս տեսակ օրէնքներ չկան, այդ երկիրներու մէջ շատ յետադէմ է՝ դրամական հաւաքական ուժերով աշխատելու դաղափարն : Նոքա որք կ'ուզեն դրամատուններ և ընկերական վաճառատուններ հաստատել, շատ անդամ շուարած կը մնան · որչափ որ ալ իրենց դիտաւորութիւններն բարի լինին : Սակայն տուողներն կ'ըսեն թէ՝ քանի որ օրէնք մը չկայ որ մեզի երաշխաւորութիւն տայ թէ՝ մեր դրամը գործածողներն հարկադրեալ են բարեխղճութեամբ գործածել մեր դրամը, մենք շատ հաւատք չենք կրնար ունենալ : — Կառավարութիւններն անտարբեր չեն և իրենց ներելի չէ ըսել թէ «ի՞նչ փոյթ մեզ, վստահութիւն ունեցողն թող տակը հաւատայ ուրիշի մը, վստահութիւն չունեցողն թող չհաւատայ» : Կարելի չէ այսպէս ըսել : Ժողովուրդի մէջ զարգացումը կառավարութեան հոգածութեանց առաջին առարկայն պարտի լինիլ, և եթէ գործելու անհատական աղատութեան սեղմումը կը նպաստէ այդ զարգացման, կառավարութիւնք պարտաւոր են ի գործ դնել այդ սեղմումը :

Այս համառօտ տեսութիւնն քննելու հարկ տեսանք ցոյց տալու համար թէ՝ օրինաց զօրութեամբ որչափ որ լաւ չրջապատուի անհատներու վստահութիւնը, այնքան աւելի օգուտ կը կրէ ընդհանուր ժողովուրդը :

Մենք ո՛չ դրամատուն հաստատելու, ոչ ընկերական վաճառատուններ և ուրիշ շահագիտական ձեռնարկներու համար մեր ազգային իշխանութեան դիմելու հարկին մէջ չենք, սակայն մենք ունինք այնպիսի կարեւոր գործեր որոց կատարեալ յաջողութեան համար ի որսէ ցանկացող պէտք է լինինք · այդ յաջողութիւնը ձեռք բերելու գլխաւոր պայմաններէն մին է վստահութիւն ազդել դրամ տուողներուն : Մեր կրթական հաստատութիւնք, մեր բարեգործական, մեր ազգօգուտ ամէն ձեռնարկներն նուէրներով միայն կ'ապրին և կը զարգանան, և որչափ մեծլինի նուիրատուացմատահութիւնը, բնական է որ այնքան աւելի առատ կը լինի նուէրներու քանակութիւնը : Այդ վստահութիւնը ներշնչելու ամենէն գլխաւոր միջոցն է՝ ապահովութիւն ընծայել թէ՝ կայ օրինաւոր իշխանութիւն մը որ կը հսկէ տրուած նուէրներուն վրայ, որ կը քննէ հաշիւներն, ու անաչառապէս իւր վճիռն կ'արձակէ, և թէ միանգամայն ունինք այն ամէն օրէնքներն որք հնարաւոր կ'ընեն ազգային իշխանութեան որոշմանց գործադրութիւնն :

Ո՞ր քան բարի ձեռնարկներ կորան, որք շատ յաջողութիւն պիտի կարենային դտնել, եթէ հնարաւոր լինէր իրենց վայելել հաշուեւտուութեան հաստատուն օրէնքներու բարիքներն : Զը տեսա՞ն որ նաեւ կրթական ձեռնարկներ՝ որք գժբաղդութիւն ունեցան իրենց հասոյթներու ապրելոյ մեծ մասին ցամքելուն վիճակին լինելու : Թշնամանք, ղրպարտութիւնք տեղային իրենց վրայ, և ազգային օրինաւոր ու արդար իշխանութիւն մը չէր կրնար վարաւել անտեղի կառավարներն, քանի որ այդ իշխանութիւնը չէր միջամտած նորա հաշուական խնդրոյ մէջ :

Զենք ուզեր մի առ մի բացատրել այն ամէն անտեղութիւններն, որք կը ծագին հաշուեւտուութեան օրինաց անգոյութենէն. հետեւաբար Փափաղեան էֆէնտիի առաջարկն մեզ գոհունակութիւն կը պատճառէ :

Բայց որքան ալ գոհ մնանք Փափաղեան էֆէնտիի առաջարկած օրէնքներէն, կրնանք ըսել թէ՝ սկզբունքն լաւ է, բայց ներկայացուցած Ծրագիրն բաւական պակասաւոր : Սակայն խնդրոյն երկրորդական կէտն է այս : Լաւ սկզբունքը մը երբ ընդունինք, զայն գործադրել տալու լաւագոյն միջոցներն ալ կը գտնանք գտնել : — Ուրիշ առթիւ կը բացատրենք թէ՝ Փափաղեան էֆէնտիի Ծրագիրն ի՞նչ տեսակ բարեփոխութիւններով կրնայ աւելի օգտակար լինիլ :

Փափաքելի է որ Վարչութիւնը իւր կարծիքն վաղով յայտնէ այս խնդրոյ մասին, և այս առաջարկն ալ ներեմայ, չկորնչի իւրուն կորստեան : Բայց ի վերջոյ սա առաջարկն կրնանք եւս ընել. — Ուրիշ յօդուածներով երբ խօսեցանք մեր Պատրիարքարանի եկեւմտական խնդրոյ վրայ, կարծիք յայտնեցինք թէ՝ ամէն կերպով օգտակար է եկեւմտական օրէնքներու հաստատութիւնը, յատուկ Ճանճանոյ մը յանձնելով օրինաց Ծրագրի պատրաստութիւնն : Մեր կարծեաց Փափաղեան էֆէնտիի առաջարկն ալ կրնայ մտնել այդ օրէնքներուն մէջ : Փոխանակ մաս մաս իբարմէ անջատ օրէնքներ խմբագրելու, ամենաօգտակար գործ մ'է եկեւմտական բոլոր օրէնքներն, իրենց զանազան ստորաբաժանմունքներովն միասին խմբագրել, որով ամբողջութեան վրայ պէտք եղած դաղափարն կունենանք, և կը տեսնենք թէ ի՞նչպէս գիրար կը բռնեն :

Բայց ամենէն աւելի փափաքելի կէտն է որ այս եկեւմտական, հաշուական խնդիրներն որչափ կարելի է շուտով կարգադրութեան արժանանան :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐԵՐ

Թուրքիոյ և Եւրոպական տերութեանց միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ խնդիրն առկախ կը մնայ, և վերջերս փոխանակուած Ծանուցագրեր լուծման մը չեն մօտեցուցած զայն : Բ. Դուռն այս մասին կըրկնակ քաղաքականութիւն մ'ունենալ կը թուի : Օսմանեան կառավարութիւնն, օտար տերութեանց հետ իւր առեւտրական դաշնագրոյ վերջանալէն օգուտ քաղելով, կ'ուզէ ընդհանրապէս բարձրացնել մաքսակներն : Այս նպատակ բացայայտ է, և թէպէտ այս առթիւ մաքսական Պաշտպան դրութեան և Ազատ վաճառականութեան վերաբերեալ խորհրդածութիւնք և դիտողութիւնք կըրնան լինել, բայց օտար կառավարութիւն մը իրաւունք չունի Բ. Դրան առաջարկները մերժելու, այն առաւելութեամբ թէ Թուրքիոյ ժողովուրդն աւելի պիտի օգտի մաքսական այս կարգադրութենէ : Եւ իրօք, ո՛չ մէկ դեսպանատուն ցարդ միտքն անցուցած է Ազատ վաճառականութեան օգուտները քարոզել Բ. Դրան : Կայսերական կառավարութեան անտեսական քաղաքականութեան մէկ ուրիշ երեւոյթն է որ դեսպանաց կողմէ ընդդիմութեան կը հանդիպի : Բ. Դուռը կ'ուզէ կից մը տալ Բաբէրէ-լաւէոներու առարկելի դրութեան (*), որոյ դէմ տհաճութիւն արտայայտելու առիթները չի փախցներ : Դեսպանք կ'ըսեն թէ, քանի որ առեւտրական դաշնագրերը վերջացած են, կամ Բ. Դուռն անոնց վերջ կուտայ, մինչեւ որ նոր դաշնագրերը կնքուին պէտք է վերահաստատել իրաց այն վիճակ որ կար ներկայ դաշնագրոյ կնքումէն առաջ, այսինքն՝ Բաբէրէ-լաւէոներու ցոյց տուած վիճակը : Բ. Դուռը զայս չընդունիր, և կը խնդրէ դեսպանատուններէն որ մինչեւ նոր դաշնագրոյ կնքումն, իրեն հետ առժամանակեայ կարգադրութիւն մ'ընեն տարբեր հիման վրայ : Այս պարագայից մէջ, առեւտրական յարաբերութեանց առկախ վիճակն երկար տեւել կը սպառնայ : Մայրաքաղաքիս Եւրոպական լրագրիրք, կայսերական կառավարութեան բուն դիտումը բացատրելով, ընդհանրապէս խորհուրդ կուտան ուրիշ միջոցներով հետամուտ լինել այդ դիտման իրականացման : Ժ-ռնալ դէ Քոնսթանթինոպէլ կ'ըսէ · «Բ. Դուռն, Առեւտրական դաշնագրոյ բանակցութեանց միջոցին, անորոշապէս յայտնեց ինչ ինչ դաղափարներ, որք տերութեանց հետ իւր արդի յարաբերութիւնները բոլորովին փոփոխելու հետեւանքը պիտի ունենան : Դեսպանք կը նախընտրեն որ Բաբէրէ-լաւէոներք չնչել միտոյ այդ դաղափարք որոշապէս յայտնուին և քննուին, այլ ո՛չ անուղղակի, առեւտրական առկախ կացութիւն մը կանոնաւորելու պատրուակին ներքեւ : Բ. Դրան ընթացքը թիւրիմացութեանց առիթ տալու անպատեհութիւն ունի, և կրնայ կործել տալ թէ Բ. Դուռն աւելի հեռի կ'ուզէ երթալ քան որչափ կը մտադրէ : Եւ իրօք այսպէս եղաւ : Անգլիա հաւանեցաւ մաքսերուն բարձրացման, բայց այնպիսի պայմանով մը որ այս հաւանութիւնն երեւակայական կ'ընէ : Անգլիա կը սպասէ որ Օսմ. Մաքսատունը բարենորոգուի, այնպէս որ վճարելի մաքսերն ամէն վաճառականէ անխտիր առնուին, և տերութեան գանձը մտնեն ուրիշ : Սպասելով որ այսպիսի գոհացուցիչ վիճակ մը հաստատուի, Անգլիա անպայման կերպիւ կը յետաձգէ հաւանիլ Բ Դրան առաջարկներուն և մասին առեւտրական նոր յարաբերութեանց

(*).—Թուրքիոյ մէջ դեսպանաց և հիւպատոսաց բացառիկ առանձնաշնորհումներ տուող հին դաշնագրութիւնք, որք 3–4 դար առաջ կնքուած են :

Ուրիշ տերութիւն մը Ծանուցագիր մը դրկեր է Բ. Դուռը, գեկուցանող թէ կը նախընտրէ նոր դաշնագիր մը չկնքել և Բաբէրէ-լաւէոներու դրութեամբ շատանալ : Ուրիշ տերութիւններ այս օրինակի պիտի հետեւին եղեր : »

Էսբէրէս, յիշելով թէ Բ. Դուռը կը փափաքի մի կողմ թողուլ Բաբէրէ-լաւէոներն իրրեւ այլ եւս վերաբերութիւն չունեցող՝ Բ. Դրան և Եւրոպայի առեւտրական յարաբերութեանց, կ'ըսէ թէ հաւանական չէ որ տերութիւնք հաճին այսպէս մնածել : Բ. Դրան գլխաւոր նպատակն էր աւելի մաքս գտնել օտար վաճառաց վրայ, և որովհետեւ տերութիւնք որոշամտիր էին բանաւոր չափով մը գոհացում տալու Բ. Դրան այս փափաքին, միւս խնդիրը կարի անդէպ կուգար : Եւ այս աւելի աչքի կը զարնէ, քանի որ քննութեամբք երեւան կ'երթայ թէ վերջացած, վերջացող կամ դեռ կեցող առեւտրական դաշնագրերն այնչափ յոռի կերպիւ գործադրուած են, որ չգիտցուիր թէ ի՞նչ հասոյթ կը բերէին Օսմանեան դանձուն : Ստոյգ է այժմ թէ Մաքսատան հասութից նուազումն ո՛չ առեւտրական հին դաշնագրոյ պատճառաւ է, ո՛չ թէ Բաբէրէ-լաւէոներու, այլ նոյն իսկ Մաքսատան մէջ կեցող զեղծմանց : Կը դուշակուի թէ առեւտրական դաշնագրոյ բանակցութիւններն երկար պիտի տեւեն, որովհետեւ տերութիւնք պիտի խնդրեն որ Մաքսատունն հիմնովին բարենորոգուի : Բայց այս եւս օգտակար փոփոխում մը պիտի լինի, և Թուրքիոյ հասոյթներն այդ կերպիւ այնչափ պիտի աւելնան որչափ, կը յարէ Էսբէրէս, Բ. Դուռն իսկ ցարդ ճշդիւ չէր ըմբռնած :*

Նոյն վէճի առթիւ, ժ-ռնալ դը Քոնսթանթինոպէլ, կարծիք յայտնելով Բաբէրէ-լաւէոներու պահպանման կամ չնչման խնդրոյն վրայ, կ'ըսէ թէ այդ հին դաշնագրութիւնք նոյնութեամբ չեն կրնար պահուիլ, այլ պէտք է միջին ճանապարհ մը գտնել : Ժ. դարու այս կարգադրութենէն և օտարազգիները բոլորովին Բ. Դրան իշխանութեան ենթարկելու պահանջման միջեւ : Այս երկու ծայրայեղութիւնք հաւասարապէս վնասակար են : Թուրքիարնակ օտարազգեաց վիճակը

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ
29

ԽԱՉԱԳՈՂԻ
ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Բ.

ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

— Երբ խաչագողը կասկած ունի իր ընկերի վրա, այդ դէպքում ոչ նրանցից բաժանվում է և ոչ հեռացնում է իրանից :

— Ապա ի՞նչ է անում։

— Սպանում է...

Վերջին խօսքը ակամայ թռաւ քաւոր Պետրոսի բերանից :

— Սպանո՛ւմ է... կրկնեցի ես հետաքրքրութեամբ :

— Ուրիշ ճար մը չը կայ : Եթէ կասկածաւորին կենդանի հեռացնէ, այնուհետեւ պէտք է զանազան չարիքներ սպասէ նրա կողմից : Նա կարող է դաւաճանել, կարող է մատնել, մի խօսքով, շատ վնասներ կարող է տալ, որովհետեւ իր ընկերի դաղտնիքների մասին շատ տեղեկութիւններ ունի :

— Որպէս Հապէշին մեր դաղտնիքների մասին...

Այո՛։

— Ուրեմն ի՞նչու չըսպանեցիք նը-ը։

— Խոստովանվում եմ, որ այդ դէպքում ես սաստիկ ծոյլ դտնվեցայ : Միշտ այսօր էգուց ասելով, դործը այնքան յետաձգեցի, մինչև նա աւելի ճարպիկ դտնվեցաւ...

Այո՛, ճարպիկ դտնվեցաւ. բացի յիսուն հազար բուրլ յափշտակելը, տարաւ իր հետ մեր դաղտնիքների մեծ մասը : Այսուհետև նա ամեն տեսակ խաղ կարող է խաղալ մեզ հետ։

— Կարող է... ասաց քաւոր Պետրոսը, — մանաւանդ երբ կը մտածի, որ մենք նրան հանդիստ չենք թողնի...

Այդ ժամանակ միայն ես նկատեցի քաւոր Պետրոսի դէմքի վրա վրդովմունքի նշաններ : Նա առ ոչինչ էր համարում յիսուն հազար բուրլու յափշտակութիւնը : Փողի կորուստը նրան չէր կարող խռովութիւն պատճառել. փող նա միշտ կարող էր դտնել : Բայց նրան վրդովեցնում էր իր խաբված դրութիւնը : Նա սաստիկ վիրաւորված էր համարում, որ դտնվեցաւ աշխարհում մի մարդ, որը կարողացաւ խաբել քաւոր Պետրոսին, — այդ խաբէութեան մեծ հանճարին...

— Պէտք է նրան «ներողամտութեան նշան» ցոյց տալ, ասաց քաւոր Պետրոսը և վառեց երկու մամ, դրեց լուսամուտի առջև ներսի կողմից :

Դրսում տիրում էր գիշերային խաւարը :

— Այդ է «ներողամտութեան նշանը»։

— Այդ է : Պէտք է նրան միամտացնել, որ մենք ներում ենք, որ մենք այլ ևս չենք հալածի նրան :

Քաւոր Պետրոսի վարմունքը ինձ բոլորովին ծիծաղելի երևաց : Ես ասեցի :

— Նա կորաւ, դնաց, և դուցէ այժմ մի քանի հարիւր վերստ հեռացել է այս քաղաքից : Նա օ՞րտեղից պէտք է տեսնէ այդ «ներողամտութեան նշանը»։

— Նա դուցէ այս բոպէիս պտըտվում է մեր հիւրանոցի շուրջը :

Ես խլեցի մի տապար, որ այնտեղ դրած էր, և դուրս վազեցի, գոչելով.

— Եթէ այդպէս է, ես հիմա նրա փոքրիկ գլուխը կը ջարդեմ։

Քաւոր Պետրոսի զօրեղ ձեռքերը բռնեցին ինձ : Նա ասաց բաւական հեգնական եղանակով.

— Աւելի լաւ կանես, եթէ նրա փոքրիկ գլխով ու փոքրիկ մարմնով չը խաբվես : Նա թէև պըստիկ է, բայց չըստիկ է : Նա վագրի սիրտ ունի և առիւծի ուժ :

Այդ խօսքերը սաստիկ վիրաւորեցին իմ հպարտութիւնը և ես փոքր ինչ տաքացած կերպով պատասխանեցի.

— Դուք կարծում էք, որ ձեր «ներողամտութեան նշանը» կօգնէ՞, և նա կը հաւատայ, որ դուք այսուհետև չէ՞ք հալածի նրան և իր անձը պաշտպանելու համար չի՞ մատնի ձեզ։

— Օրինաւոր խաչագողը պէտք է այնքան ազնուութիւն ունենայ, որ հաւատայ : Այդ նշանը մեր մէջ ընդունված է որպէս մի սուրբ պայման, որի դէմ հաղիւ թէ կը մեղանչէր ամենասուրբ խաչագողն անգամ։

Գ.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՔԱՅԼ

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Քաւոր Պետրոսը զարմանալի հոստատութիւն ունէր վտանգի ժամանակ : Նա իսկոյն հասկանում էր, երբ կարող էր պատահել որ ես իմ անյաջողութիւն : Պառաւին ըստ կարգին կողպտելուց յետոյ, հապէշցուն անցքից յետոյ, միանգամ ասաց ինձ.

— Մուրադ, պէտք է առ ժամանակ փոխել մեր մարթը ...

Ես հասկացայ նրա միտքը : Նասել էր ուզում, թէ պէտք է փոխել մեր կերպարանքը, մեր արհեստի ու պարապմունքի ձեւը : Ես շատ չուտ էի հասկանում նրա բոլոր փոխաբերական խօսքերը : օրինակ, երբ նա ասում էր՝ «երկինքը ամպած է», ես գիտէի, որ դա նշանակում է, թէ փոթորիկի մօտ է, սպառնում է վտանգ : Այսպէս մեր մէջ խօսքերի մեծ մասը պայմանաւորված էին, ուստի առանձին միտք :

Պատրաստվեցանք փոխել մեր «մարթը» :

Նոյն օրը թողեցինք մեր կեցած հիւրանոցը, գիշերով անցանք մի այլ հիւրանոց : Այդ այն նպատակով էր, որ այստեղ մեր կերպարանափոխութիւնը ոչ ոք չը նկատէ, որովհետեւ առաջին հիւրանոցում բաւական ճանաչված էինք : Քաւոր Պետրոսը կարճացրեց իր փառահեղ սպիտակ մօրուքը, որ ծածկում էր նրա ամբողջ կուրծքը, խուզել տուեց գլխի արեղայական երկայն մազերը, յետոյ ներկեց սեւ գունով և համարեա թէ երիտասարդացաւ : Նրա դէմքը դեռ բաւական թարմ էր մնացել, միայն մազերը վաղօրօք սպիտակել էին : Նոյնը հրամայեց անել և ինձ : Իմ սեւ սաթի պէս փայլուն մազերը ներկելու պէտք չունեին, ես միայն կարճացրի, իսկ երեսիս մազերը դեռ այնքան չէին աճել, որ հարկաւոր լիներ կարել : Մենք ձգեցինք մեր աբեղայական հագուստը, մի կողմ դրեցինք խաչն ու աւետարանը, և ըստացանք աղքատ, թափառաշրջիկ մանրավաճառների կերպարանք : Ունդանք մի այլ դաւառ : Այստեղ մեր ձիաները, ճանապարհորդական սայլակը, և ինչ որ աւելորդ ունէինք, բոլորը վաճառվեցան : Մի քանի անհրաժեշտ իրեղէններ, որ կարող էին երբեմն մեզ պէտք գալ, պահվեցան : Ո՞մը պահ տուեց քաւոր Պետրոսը, — ես հասկանալ չը կարողացայ :

Հագանք ճանապարհորդական կօշիկներ, ծնկներից վեր բարձր վրընդերով և սկսեցինք ոտքով թափառել գիւղից գիւղ : Քաւոր Պետրոսը կրած ունէր մի փոքրիկ արկղիկ, իսկ ես շալակել էի մի ահագին արկղ զանազան յարկերով, զանազան լայն և անձուկ խորշերով, որոնց իւրաքանչիւրի մէջ դարսված էին առանձին տեսակ վաճառքներ : Երբ մտնում էինք մի գիւղ, ես մանրավաճառների սովորական ձայնով եղանակում էի. «մանդրո՛ւք ապրանք... մանդրո՛ւք ապրանք... լաւ ասեղնե՛ր, թելե՛ր, գուլպանե՛ր, ձեռնոցնե՛ր, պատկերնե՛ր, յուլունքնե՛ր և այլն :

ՐԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

կուլթիւնը ծածկոյ ցնցոտի մը վրան ունենալով :

դադաթին հոգնացոյցն էր : Առանց այլ եւս տարակուսելու՝ տուի ատրճանակս

ուսածել սկսոյ : Այս անակնկալ ծեծը զարհուրեցուցիչ պատանն, և առաւել ա-

Որովհետեւ բաւական ժամանակ անցաւ մինչեւ որ ղաչտանի մտայ, երկու-

չոյ նշմարեցի դէպի ինչ ընդհանուր ժամանակ միանգ[illegible] յետոյ, անցնինք [illegible] ժամուհոյն :

— [illegible] ղութիւնք) :

Յունիս 11 Դեր[illegible]

դարձակ (Բ. Յասու). — Հայերէն

նուազ առաջադական դրութեան մը հարկ է ենթարկել քան որչափ է ըստ արամադրութեանց այդ հին դաշնագրոց։ Օրինակի աղագաւ, Բաբէրդ-լանծները կ'ըսեն թէ օտարազգիք ի Թուրքիա պէտք է նկատուին իբրեւ Վեհ. Սուլթանին հեր-բէրն, և ըստ այնմ Ն. Կ. Վեհափառութեան ծախիւք բնակարան և մնունդ տան։ Ժամանակն ինքնին ջնջած է այս կերպ կարգադրութիւններ։ Բայց Բաբէրդ-լանծք՝ ո՛չ նուազ օրինական այժ ունին, և ի հարկին կարի առաձրգական մեկնութիւնք կը տրուին անոնց պարունակութեան։ Փոխադարձ հաճութեամբ մը կարելի է փոփոխումներ մտցնել, բայց կայսերական կառավարութիւնը, խնդիրն առեւտրական դաշնագրոյ խնդրոյն հետ կցորդելով, ուելի դժուարացուցած լինել կը թուի։ Զիարգ և իսկ, վաճառականութիւնք կը վաստակի՝ Թուրքիոյ և Եւրոպայ առեւտրական յարաբերութեանց արդի անբաւական վիճակին երկարումն, և եթէ մաքսերու յաւելումն երկրին շահուց օգտակար կը դատուի, այդ շահեր ուելի ստիպողապէս կը պահանջեն շուտով վերջ տալ այս անորոշ կացութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, ազգային Վարչութեան Բաղ. ժողովը երէկ Պարիսաբարանի մէջ նիստ բրաւ տանենապետութեամբ Վսեւ. Սիմոն պէյի Մազուտեան, և յարաբերական ուներքին խնդրոց, ինչպէս նաև Ազգային ժողովէն ուղղեալ թղթոց վրայ անօրինութիւններ բրաւ, որոց մէկ քանին հաղորդուած են մեզ ի հրատարակութիւն։

1. — Ցնտեսական խորհուրդն Երէկի Քաղաքական ժողովին մատոյց Պարիսաբարանի ներքին բարեկարգութեան հոմար քանի մը շարաթ յառաջ քաղաքական ժողովականներէ ու տնտեսական խորհրդականներէ կազմեալ մանտիսիին տեղեկագիրն։ Քաղաքական ժողովը ընդունելով զայս և վաւերացուցեալով՝ Ցնտեսական խորհրդոյ յանձնեց ի գործադրութիւն, և նա երէկ անմիջապէս գործադրեց տեղեկագրոյն տրամադրութեանց մէկ մասն, զեղչելով Պարիսաբարանի պաշտօնակալաց թիւն և ամսականաց քանակութիւնը, որով՝ պաշտօնակալաց թոշակին յատկացեալ տարեկան 21,000 ղրուշը 15,000 ի իջաւ։

2. — Ընդուշի Ս. Աստուածածնի վանուց արտօրէից և հողերու ազգային սեպհականութեան իրաւանց ծանուցեալ խնդրոյն վրայ, խորհրդակցելով երէկի Քաղաքական ժողովն՝ ինչ ինչ անօրինութիւններ բրաւ ի պահպանութիւն ազգային իրաւանց։

3. Էտրնէի առաջնորդ Դեր. Տ. Արիստակէս Սրբազան՝ որ վանայէն մայրաքաղաքս եկած է քանի մ'օր յառաջ, երէկ Քաղաքական ժողովին ներկայանալով տեղեկութիւն տուաւ թէ Վանայի մէջ իր ձեռօք սահմանադրուած կազմեալ Թաղական խորհուրդն անգործութեան դատապարտուած է, և ազգայնոց ոմանց բողոքներուն վրայ՝ տեղական կառավարութիւնը միջամտելով, ազգային վարչական նոր մարմին մը կազմուած է քաղաքաբաղաքացիութեան նոր պաշտօնատան մէջ։ Ժողովը անօրինեց՝ Ազգին Սահմանադրական իրաւունքներն անվնաս պահելու համար պէտք եղած միջոցներն։

4. — Ազգային ժողովոյ վերջին նիստին մէջ Երզնկայեան Փափազեան Ստեփան էֆէնտիի կողմանէ մատուցեալ հաշուետուութեան ծրագիրն՝ որ ազգային Վարչութեան յղեալ էր, տեսնելով երէկի Բաղ. ժողովն, և նկատելով որ ծրագրոյն 40դ. յօդուածն կրօնական հանգամանք ունի, որոշեր է՝ իր կողմանէ անօրինութիւն մ'ընելէ առաջ, առ կրօնական ժողովն յղել զայն, և նորա որոշումն առնուլ։

5. — Ուսումնական խորհուրդն ըստ յանձնարարութեան Բաղ. ժողովոյ, իւր անդամոց թիւն լրացուցելու համար, ընտրեցաց ցանկ մը մատուցած լինելով՝ Բաղ. ժողովն նոյն ցանկին մէջէն ընտրեց հետեւեալ չորս անձինքն՝ յանդամակցութիւն Ուսումնական խորհրդոյ, որք են՝

Տօքթ. Մանուէլ էֆ. Իսթիւճեան
Յակոբ էֆ. Ոսկան
Մկրտիչ էֆ. Ս. Մանուկեան
Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան

Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովն այսօր ի նիստ դումարուած է ի Թաղ. Խորհրդարան Բերայի, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ են Գեր. Սիմէոն և Թորգոմ եպիսկոպոսունք, Տ. Մկրտեան Հայր, և Վսեմ. Սերվիչէն և Նուրեան էֆէնտիներն։ Ցանձնաժողովը կոչեցաւ Կիլիկիոյ կաթողիկոսին կողմանէ յղեալուած մերժողական գրութեամբ և Էջմիածնի Սինհոդէն եկած նամակով։ Նիստը կը շարունակուէր մինչև լրագրոյս մամուլը գրուած ժամն (7)։

Առաջիկայ կիրակէ գիշեր, մարտ 4, Բերա Վէբրի թատրոնին մէջ, Հայ լեզուաւ շքեղ երեկոյթ մը պիտի տրուի, ի նպաստ Ընթերցասիրաց ընկերութեան Խոսրովի, որոյ նպատակն է Խոսրովի որբ ու ապրատ տղայոց հանդերձն ու դպրոցական պիտոյքն հոգալ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրետէի կուսակալ Թօֆիտտէս փաշա՝ առաջիկայ Թղթատարով, և Պրուսայի Նորընտիր տոմարակալ Միներ պէյ՝ վաղը կուգուրին իրենց պաշտօնատեղիներն։

Պետական խորհրդոյ Դատական ճիւղին նախագահ Ալի Շեֆիզ պէյ՝ որ ժամանակէ մը հետէ հիւանդ էր, մեռաւ և այսօր պիտի կատարուի յուղարկաւորութիւնը։

Սպանիական դեսպանն երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսնուեցաւ, առեւտրական դաշնագրութեան խընդրոյն համար։

Պէյլիքճի նիյազի էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, և երէկ առաջին նիստն ըրաւ։

Արտաքին գործոց նախարար Ա. բիֆի փաշա երէկ կայսերական պալատը գտնուելուն, և Բ. Դուռն ուշ հասնելուն պատճառաւ՝ բացակայ էր նախարարաց ժողովէն։

Ներքին գործոց նախարար Լտհէմ փաշա գրեր է առ քաղաքապետութիւնն, որ միշտ աշարջութեամբ խնամ տարուի մեր և հացի գնոց արդարութեան համար։

Մայրաքաղաքիս անգղիական հիւպատոս Պ. Ֆոսէթ՝ որ Սէլանիկ էր։ դարձաւ ի Պոլիս։ —

Ռուսական դեսպանը՝ որ առաջիկայ շաբաթ երեկոյ խնճոյք պիտի տար նախարարաց և այլոց, հարկադրուեր է զանց առնուլ՝ առջի օրը մօրը մահուան գոյժն առնլուն պատճառաւ, և երէկ յատկապէս մարդ ղրկելով Բ. Դուռը՝ խնայուցեր է։

Թուէթ կդրէ, թէ Թարգմանը շնորհակալութիւն մատուցեր են Պէյօղլուի պատժական դատարանի նախագահ Հիլմի էֆէնտիի, մէկ տարուան մէջ 1,100 դատ կարգադրուած եւ ո՛ւրեւէ դատ առկախ թողուած չլինելուն համար։

Մեծ Եպարքոսն երէկ Ժամը 8ին գնաց Բ. Դուռը, կայսերական պալատը գտնուելուն պատճառաւ։

Արտաքին գործոց պաշտօնատունը չզբաղեցնող մը ծանուցանելով դեսպանաց թէ Սերպիոյ կալուածական օրէնքն անեղծաստ է մահմեդական կալուածատերաց իրաւանց, յատկապէս կառավարութեանց ուշադրութիւնն հրաւիրեր է։

Կայսերական թանգարանին վերատեսուչ Համտի պէյ՝ Ա. յորդնի նահանգն ուղեւորեցաւ հնախուզութեանց վերաբերեալ քանի մը խընդրոց կարգադրութեան համար։

Իզմիրի Գերմանական հիւպատոսն՝ որ Պէրկամայի բաղնեաց վրայ Պերլինի թանգարանին համար հնախուզութեանց եղած է, իրեն տրուած արտօնութեան ժամանակն լրացած լինելով՝ Պօլսոյ դեսպանատան միջոցաւ կայսերական կառավարութենէ խնդրեր է տարի մը ևս երկարել ժամանակն, և կառավարութիւնն ընդուներ է խնդիրն՝ հնախուզութեանց նոր կանոնադրութեան բոլորովին համակերպելու պայմանաւ։

Վեհ. Սուլթանն Եբլտրզի պարէզին և շրջակայից եղանքարակոնութեամբ լուսաւորման ծրագիրն ընդունեց։ Մեքենայներն և գործիքներն՝ որք Ամերիկայի և Եւրոպայ աւելի կատարելագործեալ գրութեան հոմանման պատրաստուած են, Եբէկուլնէ ի վեր սկսան տեղաւորուիլ։ Հեռագրական վերատեսչութեան և կայսերական դիտարանի գործարանին մէջ ցարդ կատարուած յաջող փորձերն ապահովութիւն կուտան թէ սոյն գրութեան գործադրութիւնն ամեն տեսակէտով կատարեալ յաջողութիւն պիտի դանէ։

Ամա-ալիբէյ կրետացի վաճառականաց և այլ կրետացւոց կողմանէ պատգամաւորութիւն մը Դուրուչէմ Թօֆիտտէս փաշայի ապարանքն երթալով, շնորհաւորեր է Նորին վսեմութեան վերահաստատութիւնը։

Լիտիրնէի կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշա՝ սկսեր է Նորոգել տալ քաղաքին մէջ գտնուած Նորոգութեան կարօտ մզկիթներն։ Նորին վեհութիւնը հոգ կը տանի ուրիշ բարեկարգութեանց համար ալ։

Առեւտրական պաշտօնատան մէջ կազմեալ Ցանձնախումբն՝ որ քանի որոշման Կայսերական կառավարութեան, մայրաքաղաքիս մտերը երկրագործական վարժարան մը պիտի հաստատեր, վերջին նստին մէջ վաւերացուց շէնքին յատակագիծն և ծախուց դումարը։ Նոր վարժարանը պիտի կատուցուի Բիւլիւք-Զէքմէճէի մօտ Ալիքայը։

Եւրոպիոյ լրագրաց մէջ հրատարակուած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Օսմ. կառավարութիւնը Եգիպտական գործոց նկատմամբ լրտս Տրֆիրնի ծանուցագրին ի պատասխան յայտարարած է թէ անդլիական կառավարութեան առաջարկներն անընդունելի են։ Կ. Պոլսէն մարտ 5 թուով ուղղեալ երկրորդ հեռագիր մը կանխասաս կը գանէ այդ լուր։ Վերջին վայրկեանին հարկ եղեր է Բ. Դրան պատրաստած պատասխանագիրը չխրկելով նախարարաց խորհրդոյն վերադարձնել, վերատին խորհրդակցութեան ենթարկելու համար։

Աւստրօ-Հունգարիոյ և Եւրոպական Թուրքիոյ երկաթուղեաց միացման խնդիրը վերջին օրերս բաւական առաջ գնացած է, և կը կարծուի թէ պիտի կարգադրուի Աւստրիոյ դահճապետանդ Ռօսոլֆ իշխանին Պոլիս դալէն առաջ։

Գալեան Սարգիս պէյի գէմ տրուած դատավճռոյն վրայ, Քարտուսայի (Էրէյլի) մօտ գտնուած գեղանծիսոյ հանքին մէջ, որոյ տրօնատէրն էր Սարգիս պէյ, աշխատութիւնը ընդհատուած էին։ Կը յիշուի թէ Սարգիս պէյ իւր արտօնութիւնը յանձնած էր այն ընկերութեան որ այժմ Կիւմիւշխանէի հանքերը կը բանեցնէ։ Կայսերական Կառավարութիւնը վերջերս քննելով այն թղթեր, որոնք կատարուած էր այս փոխանցումի, կասնանաւոր դատաւորներ, և տրօնութեան փոխանցումը վաւերացուց։ Հետեւաբար ընկերութիւնն սկսած է շարունակել Երէյլիի հանքերուն շահագործութիւնը։

Այս երկուշաբթի մայրաքաղաքիս Աւստրիական գաղթականութեան անդամք ի Ժողով գումարուելով, յանձնախումբ մ'ընտրեցին, որպէս զի ի պատիւ Ռօսոլֆի իշխանին և իշխանուհւոյն տրուելիք հանդէսները պատրաստէ ի դիմաց գաղթականութեան։ Նիստը մէկ քանի ժամ տեւեց։

Իզմիրի ծովախորշին մէջ շրջեցնու բռնեցնելու վէճը ծանր հետեւանք մը չէր կրնար ունենալ, կ'ըսէ Էտէբէ։ Կ'երեւի թէ նորահաստատ ընկերութեան արտօնատէրն համաձայր է կուսակալի տեսակէտն այնպիսի միջոցի մը դիմելու, զոր արտօնագիրն խսկ չկրնար արդարացնել(*), և որուն բնաւ հարկ չկար, քանի որ նաւարկութեան խնդիրն առկախ խնդիր մ'էր Օսմ. և Անգլ. կառավարութեանց միջև։ Բ. Դուռը խընդիրը կարգադրած է հարկ եղած հրամանները տալով։ Ա.ին շրջենաւ-

(*) — Ոստիկանութեան միջամտութեան, որպէս զի ժողովուրդն անդիր շրջենաւը չնստի։

ներն՝ որք Ամերիկայի և Եւրոպայ աւելի կատարելագործեալ գրութեան հոմանման պատրաստուած են, Եբէկուլնէ ի վեր սկսան տեղաւորուիլ։ Հեռագրական վերատեսչութեան և կայսերական դիտարանի գործարանին մէջ ցարդ կատարուած յաջող փորձերն ապահովութիւն կուտան թէ սոյն գրութեան գործադրութիւնն ամեն տեսակէտով կատարեալ յաջողութիւն պիտի դանէ։

Ամա-ալիբէյի կրետացի վաճառականաց և այլ կրետացւոց կողմանէ պատգամաւորութիւն մը Դուրուչէմ Թօֆիտտէս փաշայի ապարանքն երթալով, շնորհաւորեր է Նորին վսեմութեան վերահաստատութիւնը։

Լիտիրնէի կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշա՝ սկսեր է Նորոգել տալ քաղաքին մէջ գտնուած Նորոգութեան կարօտ մզկիթներն։ Նորին վեհութիւնը հոգ կը տանի ուրիշ բարեկարգութեանց համար ալ։

Առեւտրական պաշտօնատան մէջ կազմեալ Ցանձնախումբն՝ որ քանի որոշման Կայսերական կառավարութեան, մայրաքաղաքիս մտերը երկրագործական վարժարան մը պիտի հաստատեր, վերջին նստին մէջ վաւերացուց շէնքին յատակագիծն և ծախուց դումարը։ Նոր վարժարանը պիտի կատուցուի Բիւլիւք-Զէքմէճէի մօտ Ալիքայը։

Սպանիական դեսպանն երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսնուեցաւ, առեւտրական դաշնագրութեան խընդրոյն համար։

Պէյլիքճի նիյազի էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, և երէկ առաջին նիստն ըրաւ։

Արտաքին գործոց նախարար Ա. բիֆի փաշա երէկ կայսերական պալատը գտնուելուն, և Բ. Դուռն ուշ հասնելուն պատճառաւ՝ բացակայ էր նախարարաց ժողովէն։

Ներքին գործոց նախարար Լտհէմ փաշա գրեր է առ քաղաքապետութիւնն, որ միշտ աշարջութեամբ խնամ տարուի մեր և հացի գնոց արդարութեան համար։

Մայրաքաղաքիս անգղիական հիւպատոս Պ. Ֆոսէթ՝ որ Սէլանիկ էր։ դարձաւ ի Պոլիս։ —

Ռուսական դեսպանը՝ որ առաջիկայ շաբաթ երեկոյ խնճոյք պիտի տար նախարարաց և այլոց, հարկադրուեր է զանց առնուլ՝ առջի օրը մօրը մահուան գոյժն առնլուն պատճառաւ, և երէկ յատկապէս մարդ ղրկելով Բ. Դուռը՝ խնայուցեր է։

Թուէթ կդրէ, թէ Թարգմանը շնորհակալութիւն մատուցեր են Պէյօղլուի պատժական դատարանի նախագահ Հիլմի էֆէնտիի, մէկ տարուան մէջ 1,100 դատ կարգադրուած եւ ո՛ւրեւէ դատ առկախ թողուած չլինելուն համար։

Մեծ Եպարքոսն երէկ Ժամը 8ին գնաց Բ. Դուռը, կայսերական պալատը գտնուելուն պատճառաւ։

Արտաքին գործոց պաշտօնատունը չզբաղեցնող մը ծանուցանելով դեսպանաց թէ Սերպիոյ կալուածական օրէնքն անեղծաստ է մահմեդական կալուածատերաց իրաւանց, յատկապէս կառավարութեանց ուշադրութիւնն հրաւիրեր է։

Կայսերական թանգարանին վերատեսուչ Համտի պէյ՝ Ա. յորդնի նահանգն ուղեւորեցաւ հնախուզութեանց վերաբերեալ քանի մը խընդրոց կարգադրութեան համար։

Իզմիրի Գերմանական հիւպատոսն՝ որ Պէրկամայի բաղնեաց վրայ Պերլինի թանգարանին համար հնախուզութեանց եղած է, իրեն տրուած արտօնութեան ժամանակն լրացած լինելով՝ Պօլսոյ դեսպանատան միջոցաւ կայսերական կառավարութենէ խնդրեր է տարի մը ևս երկարել ժամանակն, և կառավարութիւնն ընդուներ է խնդիրն՝ հնախուզութեանց նոր կանոնադրութեան բոլորովին համակերպելու պայմանաւ։

Վեհ. Սուլթանն Եբլտրզի պարէզին և շրջակայից եղանքարակոնութեամբ լուսաւորման ծրագիրն ընդունեց։ Մեքենայներն և գործիքներն՝ որք Ամերիկայի և Եւրոպայ աւելի կատարելագործեալ գրութեան հոմանման պատրաստուած են, Եբէկուլնէ ի վեր սկսան տեղաւորուիլ։ Հեռագրական վերատեսչութեան և կայսերական դիտարանի գործարանին մէջ ցարդ կատարուած յաջող փորձերն ապահովութիւն կուտան թէ սոյն գրութեան գործադրութիւնն ամեն տեսակէտով կատարեալ յաջողութիւն պիտի դանէ։

Ամա-ալիբէյի կրետացի վաճառականաց և այլ կրետացւոց կողմանէ պատգամաւորութիւն մը Դուրուչէմ Թօֆիտտէս փաշայի ապարանքն երթալով, շնորհաւորեր է Նորին վսեմութեան վերահաստատութիւնը։

Լիտիրնէի կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշա՝ սկսեր է Նորոգել տալ քաղաքին մէջ գտնուած Նորոգութեան կարօտ մզկիթներն։ Նորին վեհութիւնը հոգ կը տանի ուրիշ բարեկարգութեանց համար ալ։

Առեւտրական պաշտօնատան մէջ կազմեալ Ցանձնախումբն՝ որ քանի որոշման Կայսերական կառավարութեան, մայրաքաղաքիս մտերը երկրագործական վարժարան մը պիտի հաստատեր, վերջին նստին մէջ վաւերացուց շէնքին յատակագիծն և ծախուց դումարը։ Նոր վարժարանը պիտի կատուցուի Բիւլիւք-Զէքմէճէի մօտ Ալիքայը։

Սպանիական դեսպանն երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսնուեցաւ, առեւտրական դաշնագրութեան խընդրոյն համար։

Պէյլիքճի նիյազի էֆէնտիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, և երէկ առաջին նիստն ըրաւ։

Արտաքին գործոց նախարար Ա. բիֆի փաշա երէկ կայսերական պալատը գտնուելուն, և Բ. Դուռն ուշ հասնելուն պատճառաւ՝ բացակայ էր նախարարաց ժողովէն։

Ներքին գործոց նախարար Լտհէմ փաշա գրեր է առ քաղաքապետութիւնն, որ միշտ աշարջութեամբ խնամ տարուի մեր և հացի գնոց արդարութեան համար։

Մայրաքաղաքիս անգղիական հիւպատոս Պ. Ֆոսէթ՝ որ Սէլանիկ էր։ դարձաւ ի Պոլիս։ —

Ռուսական դեսպանը՝ որ առաջիկայ շաբաթ երեկոյ խնճոյք պիտի տար նախարարաց և այլոց, հարկադրուեր է զանց առնուլ՝ առջի օրը մօրը մահուան գոյժն առնլուն պատճառաւ, և երէկ յատկապէս մարդ ղրկելով Բ. Դուռը՝ խնայուցեր է։

Թուէթ կդրէ, թէ Թարգմանը շնորհակալութիւն մատուցեր են Պէյօղլուի պատժական դատարանի նախագահ Հիլմի էֆէնտիի, մէկ տարուան մէջ 1,100 դատ կարգադրուած եւ ո՛ւրեւէ դատ առկախ թողուած չլինելուն համար։

Մեծ Եպարքոսն երէկ Ժամը 8ին գնաց Բ. Դուռը, կայսերական պալատը գտնուելուն պատճառաւ։

Արտաքին գործոց պաշտօնատունը չզբաղեցնող մը ծանուցանելով դեսպանաց թէ Սերպիոյ կալուածական օրէնքն անեղծաստ է մահմեդական կալուածատերաց իրաւանց, յատկապէս կառավարութեանց ուշադրութիւնն հրաւիրեր է։

Կայսերական թանգարանին վերատեսուչ Համտի պէյ՝ Ա. յորդնի նահանգն ուղեւորեցաւ հնախուզութեանց վերաբերեալ քանի մը խընդրոց կարգադրութեան համար։

Իզմիրի Գերմանական հիւպատոսն՝ որ Պէրկամայի բաղնեաց վրայ Պերլինի թանգարանին համար հնախուզութեանց եղած է, իրեն տրուած արտօնութեան ժամանակն լրացած լինելով՝ Պօլսոյ դեսպանատան միջոցաւ կայսերական կառավարութենէ խնդրեր է տարի մը ևս երկարել ժամանակն, և կառավարութիւնն ընդուներ է խնդրիր

Սուաքիմէն, 10 մարտ թուով, առ Հավաս։—Օսման Տիկնա յայտարարեց թէ կը մերժէ Անգլիացւոց հաշուեթեան առաջարկներն, և յանձն չառնար անոնց հնազանդիլ։ Ապատամբապետը կը յայտարարէ նաեւ թէ իւր դրից մէջ հաստատուրէն կը սպասէ Անգլիացւոց նոր յարձակման։ Կրահամ զօրավարն, հաւանօրէն վաղը, նորէն պիտի քալէ Օսման Տիկնայի վրայ։

Կ. Պոլսէն, 9 մարտ, առ Հավաս։—Այս հինգշաբթի Լօրտ Տըֆրին ծանուցաց դիր մը մատոյց Բ. Դուռն, ի պատասխան Բ. Դրան պահանջման, որ Եգիպտական խնդրոյ լուծման համար Անգլիոյ հետ բանակցիլ կ'ուզէր։ Լորտ Տըֆրին առարկութիւն կ'ընէ Բ. Դռնէն առ Միւղիրիս փաշա զրկուած ծանուցագրին դէմ, որով ըսուած էր թէ անգլիական զօրքերը փոխադրած հանձայնութեամբ որոշելի ժամանակի մը մէջ պարտին երթալ Եգիպտոսէն, որովհետեւ անոնց ներկայութիւնը Սուանի խռովութեանց պատճառ եղած է։ Լորտ Տըֆրին ասպէս մտաբերեց, և կ'ըսէ թէ Արիֆի փաշան իւր նոյ. ամսոյ հեռագրով ճանչցած էր թէ յարաբերութիւն չկար Սուանի դիպաց և Եգիպտական խնդրոյ միջեւ։ Դեսպանը կը յարէ թէ Սուանի դէպքերը մղած են Անգլիան՝ զինուորական առժամեայ միջոցներ ձեռնուալ Կարմիր ծովու պաշտպանութեան համար, բայց սանց Թուրքիոյ մասնակցութեան ապահովութիւնը վերահաստատուելուն պէս, Անգլիա կը հաւատայ Բ. Դրան թէ ինք որ եւ է տնօրէնութիւն ի գործ չպիտի դնէ առանց կատարեալ հաւանութեան Բ. Դրան։

Գահիրէէն մարտ 9 թուով կը ծանուցուի թէ ներքին գործոց նախարար Սաղիթ փաշայի հրաժարումն իւր Անգլիացի խորհրդական Պ. Ֆրիֆրտա Լոյտի հետ համաձայնիլ չկրնալուն պատճառաւ է։

Բարիզի թերթերն, իրենց մարտ 10 թուով իրենց վերջին լուր կը հրատարակեն։—Սուաքիմէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ծովակալ Հուէդ յայտարարութիւն մ'ուղղած է առ Օսման Տիկնա, պահանջելով որ անձնատուր լինի։ Մինչեւ երկուշաբթի պայմանաժամ կուտայ պատասխանելու։ Եթէ բացասական պատասխան տայ, անգլիական զօրքերն Օսման Տիկնայի վրայ պիտի քալեն երեքշաբթի առաւօտ։ (Աւելի նոր հեռագիր մը, զոր Պուքրէշի թերթերէն քաղելով վերն հրատարակեցինք, ցոյց կուտայ թէ Օսման Տիկնա ժխտական հրապարակ մը տուած է Անգլիացւոց վերջնագրին)։

Վիէննա, 5 մարտ, առ Հավաս։—Բ. Դուռն սահմանադրէն հեռագիր ստացած է ծանուցանող թէ Ռուսիա զօրք կը համախմբէ սահմանագիծին վրայ, և Կարսէն ռազմամթերք փոխադրել կուտայ Սուրմ–քանտիշ (Սարը–Գամիշ պէտք է լինի), ուր մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ։ (Այսպիսի լուր մը Կ. Պոլսոյ մէջ չը լուեցաւ, և Հավաս, ինչպէս տեղւոյն, նոյնպէս իրողութեան վրայ սխալած կը թնայ լինել)։

Վիէննայէն մարտ 8 թուով կը հեռագրեն առ Պ. Ամանատու, թէ ռուս կառավարութիւն որոշած է ռուսական դեսպանութիւն մը հաստատել Աֆղանստանայ մէջ, և թէ այսպիսի անօրէնութիւն մը հարկաւոր դատուած է Մերվի թիւրքմէնաց հնազանդութեան պատճառաւ։

Վիէննայէն մարտ 8 թուով կը հեռագրեն առ Թան. «Լաւ աղբիւրէ կրնամ հաւատալ ձեզ թէ Բ. Դուռն որոշած է Մէհմեթին դէմ միջամտութիւն մ'ընել ի Սուսան, եթէ Անգլիոյ հետ այնպիսի համաձայնութիւն մը գոյանայ, որ Բ. Դուռը զործողութեան կատարեալ ազատութիւն ունենայ Եգիպտոսի, Սուսանի և Կարմիր ծովու մէջ։ Օսմ. ազնարհավարք համոզուած են թէ Անգլիա չպիտի յաջողի յաղթել այն դժուարութեանց, որոց կը հանդիպի այս ժամուս և աւելի եւս պիտի հանդիպի նեղոսի հովտին մէջ, և թէ ուշ կամ կանուխ Անգլիա ինքզինք բարեբախտ պիտի համարի Թուրքիոյ միջամտութեան դիմելով, և կատարեալ ազատութիւն տալով անոր զործողութեան։»

Կ. Պոլսէն, 4 մարտ թուով, առ Թայմզ։—Կառավարական ակիոյ մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ լորտ Գրանվիլի և Միւղիրիս փաշայի միջեւ տեղի ունեցող բանակցութիւնք առ այժմ զործնական արդիւնք մը չպիտի ունենան։

Թան կը գրէ մարտ 9 թուով.—Կը հաստատեն թէ Կրահամ զօրավարին տրուած հրահանգներն անոր կ'արդիլեն յառաջանալ այն կէտէ անդին ուր այժմ կը գտնուի Օսմանտիկնայի բանակը։ Սուաքիմէն եկած վերջին հեռագրաց նայելով, Օսման Տիկնա, իւր զօրաց մեծագոյն մասին հետ, կը գտնուի ի Թամանիէոյ, ուր կը կարծուի թէ վճռական ճակատամարտ մը պիտի տեղի ունենայ երեքշաբթի, որովհետեւ ապստամբապետը կը մերժէ Անգլիացւոց առաջարկները։»

Ալէքսանդրիայէն կը հեռագրեն առ Թայմզ։—Քաղաքին բնիկ ժողովրդեան մասին դասուց մէջ սաստիկ տաքութիւն ցոյց կը տրուի Անգլիացւոց և անոնց վարչութեան դէմ։ Փոխանակ երախտագիտութեան ցոյց տալու Թոխարի վրայ անգլիական զօրք զրկուելուն համար, Արաբացաւ կը յայտնեն Անգլիացւոց յաղթութեան վրայ։

Վիէննայէն մարտ 7 թուով, առ Թայմզ։—Այն լուր թէ օսմ. արժէքաւոր պատուիրակ Պ. Վալիրի Ռուս կառավարութեան հետ ունեցած բանակցութեանց մէջ յաջողած է, կէս–պաշտօնապէս առտ կը հանուի Բեղրսպուրգէն։ Պ. Վալիրի միայն ընդհանուր հաստատը մը տուած է թէ Ռուսիա այժ պիտի տայ որ և է կարգադրութեան, որ հաստատեցնէ այն հանգամանք չհանր որք կան Պալքանեան պետութեանց պարտաւորիններու խնդրոյն մէջ։

Բեղրսպուրգէն, մարտ 7 թուով, առ Թայմզ։—Ժուռնալ ասը Աէն Բեղերսպուրգ լրագրին, իւր այս թուով հրատարակեալ երկայն յօդուածով մը, կը հերքէ Լոնտոնէն հեռագրուած այն լուրը թէ, ռուսական արժեթղթոց դներուն բարձրանալը նոր փոխառութեան մը մոտալուտ լինելուն պատճառաւ է, և կը յիշէ Ռուսիոյ երմնական նախարարին վերջին ելմտացոյցի առթիւ ըրած դիտողութիւնը թէ, օտար երկիրներու մէջ ռուսերի դինը բարձրացնելու համար ինք որ և է արուեստակեալ միջոց ի գործ չպիտի դնէ։ Կէս պաշտօնական ժուռնալը կ'ըսէ թէ այս գնոց բարձրանալն ըստ ամենայն հաւանականութեան արդիւնք է երից Կայսերաց միջև այժմ հաստատեալ լաւագոյն յարաբերութեանց։

Բարիզէն, 7 մարտ, առ Թայմզ։—Իշխան Վիքտոր Պոնապարտին Ռումանական բանակը մտնելու դիտաւորութիւնն այժմ կը հերքուի։ բայց իշխանը կ'ուզէ ծառայել օտար բանակի մը մէջ, եթէ Ֆրանսական կառավարութենէն արտօնութիւն ստանայ, զի հակառակ պարագայի մէջ Ֆրանսական քաղաքացիութենէ կ'ելնէ։

Բանտարկեալ Անիխանական Քրարոդքին ռուս իշխանը նախապատիւ կը համարի Բարիզի մօտ Քլէռվիի բանտը մնալ, քան հարաւային բանտ մը զրկուիլ, զի այսպէս դիւրութիւն կ'ունենայ իւր գրական աշխատութեանց համար։ Իւր կինն ալ ատա ի Բարիզ բժշկութիւն կ'ուսնի։

Բարիզէն, մարտ 7, առ Ռիւդէր։—Ծովային նախարարը Քոնկոյէն լուրեր ստացաւ Պ. Պրազայէն, որ քաջառողջ է, և յաջողապէս յառաջ կը տանի իւր ձեռնարկութիւնը։ Մաքրքայ բնիկ թագաւորն ալ հաւատարիմ կը մնայ Ֆրանսայի։ Պ. ալ Պրազա Պրազավիլ կ'երթայ։

Թայմզ լրագրոյն Ալէքսանդրիոյ թղթակիցը կը հեռագրէ։—«Յարգ տիրող մթութեան մէջէն, Սուսանի խնդրոյն մէկ լուծումն անորոշապէս տեսնուիլ ըսկըսած է։

«Սըր Ռիչըրտ Հուէդ և հարիւրապետ Աբիտիի պաշտօնին արդիւնքը պիտի լինի հաւանօրէն ազատել Հապէշստանի սահմանակից պահապան զօրքերն, և Յովհաննէս թագաւորը Կարմիր ծովու վրայ նաւահանգիստ մը պիտի ստանայ, որոյ պատճառաւ ազդեցութիւն պիտի կրնայ կրել այնպիսի տէրութեան մը (Անգլիոյ) կողմէ, որ կարող է ուզած ժամանակ փակել այդ նաւահանգիստն, և միանգամայն այս կերպիւ Հապէշստանի մէջոց մը տրուած պիտի լինի իւր ներքին զարգացման համար։

«Մէհմեթ, իւր կուսակիցներէ զրկուելով այնպիսի տեղեր ուր ժողովրդեան գլխաւոր գանգատներն անհետացած են, և իւր ազդեցութիւնն ալ կորուսանելով պատերազմի պատճառաւ, կը թողու իւր երկնային յաջակցութիւններ և յօժար կամք կ'ընդունի Քորոտոֆանի վրայ իւր աշխարհային իշխանութեան հաստատումը։

«Այս երկուքին (Յովհաննէս թագաւորին և Մէհմեթին) միջեւ, Զէպէհր փաշա, որ ազդեցիկ և Հարաբար Սուսանցի ցեղապետ մ'է, իշխանութիւն պիտի կրնայ վարել, և իւր շահուն համաձայն պիտի գրանէ ըստ բաւականին բարեկարգութիւն պահպանել և Պերպէրէն ի Սուաքիմ և Խարդումէն ի Քորաքայ տանող ճամբայները բաց պահել։ Սուաքիմ, թէեւ անուանապէս Եգիպտական նաւահանգիստ, կրնայ գործնականապէս անգլիական լինել, եթէ Անգլիոյ կողմէ պաշտպանուի։

«Բայց պէտք չէ յուսալ թէ Սուսան անմիջապէս ոչխարաց խաղաղ հօտ մը պիտի դառնայ։ Յովհաննէս թագաւորն ըստ ուերայնի պահանջումներ ունի Սենաարի եւ մինչև իսկ Խարդումի վրայ։ Այս կողմէ ուրեմն կրնայ խնդիր մը ապասուիլ։ Զէպէհր փաշա անշուշտ կ'ուզէ իւր իշխանութիւնը տարածել դէպ արևմտեան կողմն Սուսանի։ Բայց երկուքն ալ բաւական գործ պիտի ունենան իրարու չարժմանց վրայ հսկելով, առանց ուրանալու թէ ընելու եգիպտական հողի վերայ, ուր դիտեն թէ այսուհետեւ Եգիպտացիներէն աւելի հզոր թշնամւոյ մը պիտի բաղխեն։»

Գահիրէէն, մարտ 6, առ Հավաս։—Կորտոն զօրավարին մէկ հեռագրոյն նայելով, Էլ–Օպէյտէն Խարդում եկած ըսպայ մը կը ծանուցանէ թէ Մէհմեթն զօրք զրկած է Տարֆուրի զուռաը, բայց Սուսանցւոց–Եգիպտական ազգն, Սլատին պէյ, որ ի Տարֆուր Եգիպտացի զօրամթի մը դլուխը կը գտնուի, յաղթութիւն տարած է ապստամբաց վրայ։

Խարդումէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Քարպասիներու ցեղը յաղթութիւն մը տարած է Մէհմեթին վրայ, Էլ–Օպէյտի հիւսիսակողմն։ Այս լուր դեռ չհաստատեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Այսօրուան

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Հանոյի, 11 Մարտ

Նէկրիէ զօրավարին զօրագունդը Եէնտիմնի մօտ երկու բերդեր դրաւեց։ Պէրիէր զօրավարին զօրագունդը Ջրանցքէն և հոսանքներէն անցնելով, Նէկրիէի դէմ դիմաց։ Ֆրանսական զօրքերը գաղին հետապօտութիւն մ'ընին այսօր, բայց թշնամեաց չը հանդիպեցան։ Կը կարծուի թէ չինացիք կը պատրաստուին նահանջել եւեւի կողմէն չը հարձակուելու համար։

ԱԺԱՆՆ ՌԻՒԹԷՐ

Բեղրսպուրգ 11 մարտ։

Ժուռնալ ասը Ս. Բեղրսպուրգի խօսելով Ռուսիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութեանց նկատմամբ վերջերս եւրոպական գլխաւոր լրագրաց ըրած խորհրդակցութեանց վերայ, հաստատելով հանդերձ թէ Ռուսիոյ և իւր դրացի տէրութեանց միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնք չեն դադրած, կը յաւելու։ «Պատասխանելի ունինք բացարձակապէս հերքելու այն լուրը թէ Ռուսիոյ, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ միջեւ նիզակակցութեան դաշնադրութիւն մը կնքուած լինի»։

Բեղրսպուրգ 12 մարտ։

Այսօրուան պաշտօնական լրագրոյն մէջ հրատարակեալ կայսերական հրամանագիր մը Մերվի կառավարիչ կ'անուանէ Ալիշանով Սէչեան։

Պէրլին 12 մարտ։

Այսօրուան լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պիսմարք իշխանը սաստիկ յօդացաւ մը ունենալով, չպիտի կարենայ Պէրլին երթալ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 1 մարտ։

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԱԹԵՊՈՅՆ

Օսմանեան Քօնսոլիտ։

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ....դհկ.	9	19 1/2
Պօրսային գոցուելէն վերջը «	9	19
Երէկ Բերայի մէջ.....		—
Առաւօտուն բացուեցաւ..... «	9	19
Բարձրագոյն գին ..... «	9	20
Նուազագոյն ..... «	9	19
Կէս օրին ..... «	9	20
Փոխառութիւն 1863.....ֆր.	56	—
» 1865..... «	55	
» 1869..... «	47	50
» 1873..... «	42	
Պօն տէ Թրէկոր.....Անգլ. լիրա	16	75
Բուսէլի երկաթուղի.....ֆր.	42	—
Օսպիկասիոն տը Բրիօրիթէ »		—

ԲԱՆԿՆԵՏՈՒՄՆԵՐ

Սօսիէթէ ժէնէրալ....Անգ. ոսկի	4	3
Փրէտի ժէնէրալ..... Օսմ. լիրա	7	4
Պանք տը Բօնս..... « «	6	30
Սօս. Շանտ է վալ... « «	3	35
Թրամուէյ ..... « «	2	95
Ինիֆիկ. Եգիպտական		—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74	30
Դիլերը գործ չեղաւ		—
Այս առտու բացուեցաւ..	75	7 1/2
Կէս օրին նոյն գին	75	2 1/2

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի..... ղրշ.	100	—
20 ֆրանքնոց ..... «	87	27
Անգղ. ոսկի ..... «	110	10
Ֆրիմից ..... «	51	1/2
Բել Էմբերիալ ..... «	90	3
Ռուպլի թղթադրամ ..... »	9	18
Թալեր ..... «	19	16
Ֆլորին ..... «	9	05
Սէֆ. արծ. (տարբ.) ..... «	107	38
Հինդնոց ..... «	102	1/2
Մէֆթալիք ..... «	100	1/2
Պղինձ ..... «	730	—
Թղթադրամ..... «	1150	—
Վեցնոց..... «	102	75

(ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լօնտրա 12 Մարտ ժամ 3 վ 15 երեկոյ

Անգ. Քոնսոլիտ գոցուեցաւ....	102	
Օսմ. « բացուեցաւ....	8 11/14	
« « գոցուեցաւ....	8 3/4	
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11	
« « 1869	9 7/8	
« « 1871	69	
« « 1872	16 1/2	
« « 1873	8 7/8	
Փոխառ. 1877.....	80	
Պանք Օթոման	15 3/4	
Ռուսական փոխառ. 73.....	90 5/8	
Եգիպտ. միացեալ (իւնիֆիէ)	63	
« առանձն. (բրիվիլէժիէ)	92 3/4	
Տայրա Սանիէ	69 1/4	
Տօմանիալ (փոխառ. Բօշիլա).....	89 1/4	
Հունգ. պարտատոմսք 1877.....	101 3/4	
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	25 46	

Վիէննա 12 Մարտ ժ 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լօնտրայի վրայ	121	70
Օսմ. Երկաթուղի	19	80

Պարիզ 12 Մարտ ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4 1/2 % .... բաց	76	55
« « 3 % բաց	106	42 1/2
Օսմ. Քոնս. բացուեցաւ	8	85
« « գոցուեցաւ. քան. կտ.	8	85
Օսմ. փոխառութիւն 1863.....	—	—
« « 1865.....	—	—
« « 1869.....	48	—
« « 1873.....	44	—
Օսմ. Երկաթուղի	41	12 1/2
Պանք Օթոման	647	50
Գրէպի Լիոնէ	551	25
« Ֆոնսիէ	1257	50
Բաժնետոմս Լիոնի	1247	50
Ռուէդի Ջրանց.....	2050	
Ռուսական 5% 1877ի	96	1/4
Իտալական Ռանթ	95	62 1/2
Արեւ. Ռուս. (Ռիւս Օրիան.).....	—	
Եգիպտական միաց. գոց	342	50
Սպանիական (արտաքին).....	61	3/8
Հունգարական (ոսկի).....	102	7/8
6 % Հելլենական	413	75
Զէք Լոնտրայի վրայ.....	25	26

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

12 Մարտ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթ 5 1/2 %.....	106	37 1/2
Օսմ. «	—	—
« Երկաթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ.....	343	75

ՄԵՏԷՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԼԻՆ

13 Մարտ (Ն. Տ.)

		Ժ.	Վ.
Մեծագոյն արեգական (Աւերեւոյթ)	6	16	
Մուտք « «	6	4	
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	12	2	29
Կէս օր (Ժամ ըստ տաճկաց) .		5	49
Մեծագոյն լուսնի (Աւերեւոյթ)	6	7	55
Մուտք « «	11	6	45

Երեւումն լուսնի . Վ. Ռ. 20 Մարտ.

Աւուրքան ժամը 8 ին

Հղրդ.մէթր

Մանրաչափ (Մովս երես) . . .	765 7
Ջերմաչափ	5. 0
Նուազագոյն ատիճան	3. 9
Բարձրագոյն « իրիկուան	12. 0
Խոնաւութիւն 0/0	77
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին . . հազարորդ մէթր	5, 4

Ուղղութիւն հողմոյ, արև. հիւսիս արև. չափաւոր.

ՄԱՐՏ 12ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Մանրաչափն անփոփոխ է հիւսիսային Եւրոպոյ և Միջերկրականի վրայ. հովը բաւական ուժգին կը փչէ Արեւելեան հիւսիսի և Արեւելեան հարաւի մէջտեղէն. հովը փոփոխական և խիստ տկար է Ադրիական և Արշիպելագոսի վրայ. հիւսիսային հովը խիստ տկար է Օտէսա։ Ցրդառատ անձրեւք և փոթորիկ Ասիա։ Բարեխառնութիւնն է 8 ատիճան ի Բարիզ, 3 ի Վիէննա, զէռօէն 5 ատիճան վար Օտէսա և 17 ատիճան ի Բեղրսպուրգ։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի

Ֆիլիպէ, 25 փետր.

«Քաղաքիս Վարդ անեան վարժարանի աշակերտք՝ որք իւրեանց Տնօրէն—դատաւորին անխոնջ ջանիւք մեծ յառաջդիմութիւն ըրին տարիս մէջ ի վեր, Գրաքաջոց անուն ընկերութիւն մի հաստատեցին, որոյ նպատակն է ընտիր թանգարան մը ունենալ և ընթերցասիրութիւնը ծաւալել։

Սոյն ընկերութիւնը իւր գովելի նպատակին ծառայելու համար, իւր հիմնադիր պաշտպանին, այն է Տնօրէն դատաւորին յանձն առած զոհողութեանը վերայ, կիւրակնօրեայ վարժարան մը հաստատեց, ուր կը դիմեն Վարդանեան վարժարանի նախկին աշակերտներէն անոնք՝ որ տակաւին իւրեանց մայրենի լեզուն խօսելու դժուարութիւն կը կրեն։

«Այսպէս օր օրի ընկերութեան անդամոց թիւը աւելցաւ, և այժմ վաթսունէն աւելի մտաւորիք օժտեալ է թանգարան։ Բայց ինչպէս որ սովորութիւն է ամէն նորահաստատ ընկերութեանց՝ հաստատի ազբիւր մը խորհիլ, մանաւանդ երբ Պուլկար և Յոյն ազգաց դպրոցականք բարեկենդանի առթիւ ազգային ներկայացումներ տուին քաղաքիս թատրոնի մէջ, ուստի Գրաքաջոց ընկերութիւնը հայուն անունը չնսեմանցնելու համար փափաքեցաւ ազգային ներկայացում մի տալ անոյս 17 ին։

«Անմահ Պէշիկթաշլեանի ընտիր գործերէն մին՝ Վահան Մամիկոնեանի ողբերգութիւնը, որ երկու տարի առաջ մի քանի յաջողակ Պոլսեցւոց թելադրութեամբ և ջանիւք ներկայացուած էր, այս տարի ընթի Փիլիպեցւոց եւ մի քանի Պոլսեցւոց ձեռամբ բաւական յաջողակութեամբ տրուեցաւ։

«Հարկ չեմ դատեր սոյն ողբերգութեանս նիւթը նկարագրել ասա, զի ամբողջ հայոց ծանօթ է այդ։ Այլ անկարելի է ինձ չդրուատել սոյն անձնուէր խմբին ջանքը. մանաւանդ Վահանի, Սուրէնի, Գարջոյի, Զարեհի և Ատրվենասի դերերն կատարող՝ Տէրտ Կարապետ Ճանիկեանի, Կարապետ Վարդապետեանի, Գրիգոր Պալըքճեանի, Թադեւոս Դէորգեանի և Սահակ Ճանիկեանի յաջողութիւնքն, զոր հանդիսատեսք բուռն ծափահարութեամբ դնահատեցին։

«Փիլիպեցին՝ որ մինչեւ ցարդ այս տեսակ ձեռնարկութեանց անտարբեր էր, փոքրով ճանչցուց թէ այդ թմբրութիւնն թօթափած է, եւ յանձին կրէ ազգային անձնասիրութիւնը, տակաւին օտար ազգաց ապացուցանելու համար թէ հայը վեհ զգացումներ ունի։

«Ներկայացումը աւարտեցաւ զուարճալից կատակերգութեամբ միով և երեք նուագք, յորոց մին ամբողջ խմբին կողմանէ երգեցաւ։

«Շնորհակալութեան պարտք մը կատարելու համար կը փութամք հաղորդել թէ Արեւելեան Բուսէլիի քաղաքապահ զօրաց հրամանատար Վսեմաշնչութ Մահիր փաշա (Պօրթուիք) և Անգղիոյ հիւպատոս Մ. Ճոնսն իրենց ներկայութեամբը հաճեցան պատուել սոյն ազգային ներկայացումը։

«Պատգ է թէ մեծ հասոյթ մը չգոյացաւ. այլ Գրաքաջոց ընկերութիւնը գոհ է այն ընդունելութեանը համար զոր ընդհանուր հասարակութիւնը բարեհաճեցաւ ընել»։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳԻՐ ՄԸ

Գաւառաց Նիւթական կացութիւնը Լրոյ

Կ. Պոլսոյ Հայ մամլոյն զանազան հրատարակութեանց մէջ կը տեսնուին երբեմն թղթակցութիւնք գլխաւորապէս Հայաստանի մեծ քաղաքներէ միայն, իսկ փոքր քաղաքներէ ու աւաններէ գրեթէ երբէք։ Այդ թղթակցութիւններն ալ կը նկարագրեն սովորաբար տեղական անցքեր, առաջնորդական, վարդապետական, վարժապետական վէճեր, կառավարական կարգադրութիւններ և ընդհանրապէս այնպիսի ծանօթութիւններ որոնք Հայաստանի ժողովրդոց կրնծայեն որք Հայաստանի ժողովրդոց կացութիւնը իսկապէս ներկայացէք հեռի՝ սահմանափակ գաղափար մը և եթ կուտան ժողովրդեանն վրայ, զրկեմ կը խօսին։ Իսկ փոքր քաղաքներ, աւաններ կամ նոյն իսկ փոքր գաւառակներ այդքան ալ չունին։ և գրեթէ անծանօթ են բոլորովին Հայ աշխարհի։ Մեք փափաքելով «Արեւելք»ի ընթերցողաց տալ ծանօթութիւններ Հայաստանի վրայ, կը գրենք աւելի անոյշ համարուած տեղեր, քան իրր մեծ նկատուած կեդրոններ։ Եւ այդ մտօք նախ խօսինք այժմ գաւառահայոց նիւթական կացութեան վրայ։

Հայաստանի մի շատ տեղեր սլտրաեւլու մասնաւոր առիթ ունենալով նկատեր եմ ընդհանրապէս նիւթական այնպիսի ողբալելի վիճակ մը որմէ առանց ապառուելու չկրնար ո և է մտկանացու բարձր դաղափարներ ունենալ կամ բարոյական զարգացում ձեռք բերել։ Եթէ մայրաքաղաքին և երեւելի քաղաքաց մէջ անգամ այնքան զգալի են ներկայ դրամական ընդհանուր տագնապը, առեւտրական անկումը և նիւթական անձկութիւնը, հապա ո՞րչափ աւելի ևս ասիական Թուրքիոյ գաւառական ժողովրդոց մէջ՝ որք զուրկ գլխական և արուեստական ամէն օգնանակութենէ՝ նախնական պարզութեամբ ապրիլ կը յուսան։

Որչափ մեծ լինի կեդրոնական մեծ քաղաքաց նիւթական անձկութիւնը, այնքան գաւառացւոցը կը չատնայ։ Եւ դըժբաղդաբար մինչ վաստակի ապիւրներն հեռացնեսէ կը ցանքին, ընդհակառակն ծախուց դռներն ալ կը բացուին ու ճաշակ կը զարթնու և դիւրակեցութեան փափաքներն տիրել կը սկսին։ Վասն զի գաւառացիք՝ որ գրեթէ քիչ բացառութեամբ, ընդհանրապէս Կ. Պոլիս կամ քաղաքագրութեան այլ մեծ կեդրոնները տեսած ունին, վերադարձին բերեր են ընդ ինքեանս ճաշակի զգացում, զոր դժբաղդաբար զոհացնել չկարեն կամ մի քանի տարի միայն յաջողելով յայնմ, ապա թշուառացեր են։

Ասոնց մը սովորութիւն ունէր ըսել գաւառացին թէ «պանդխտելով ի Պոլիս քաղաքատակներէն ոսկի կը ժողվիմ»։ Իսկ այժմ, որովհետեւ մայրաքաղաքը չը մատակարարեր այլ եւս պանդխտոց այդքան դիւրին հարստութիւն, գաւառացւոյն վիճակը յետին աղքատութեան հասեր է։ Թէպէտ ես ուրախ եմ աւելի պանդխտոց վաստակին՝ ի Կ. Պոլիս նուաղութեան կամ գրեթէ խպառ բարձման վրայ, զի այդու մեծապէս կը նուազի նաև պանդխտութիւնը, բայց մէկալ կողմանէ ժողովրդեան անձկութիւնը ցաւ ի սիրտ կը ծնրանայ հեռագիտէ։ Ամէն անոնք որ սովորաբար պանդխտութեան դիմելով կը վաստակէին, այժմ ձեռն ի ծոց պարապ կը շրջին։ Հայաստանի մանաւանդ փոքր քաղաքաց ու գիւղաքաղաքաց ժողովրդեան գրեթէ մեծագոյն մասը անգործ է այժմ, զի չդիտէ տարբեր կերպով շահիլ քանի որ պանդխտութեան վաստակէն զրկուած է։ Եւ որովհետեւ ասիական Թուրքիոյ հիւսիսային տարեւելեան կողմերը ամբողջ վեց ամիս ձմեռը կը տիրէ, այդ վեց ամսոյն մէջ ալ գրեթէ ժողովրդեան ամբողջութիւնը կը մնայ անգործ, մինչդեռ ամսոյը երկրագործութեամբ զբաղողներ կան դէթ։ Դրամագլուխ ունեցող ու առեւտրական շահամաութեամբ ապրողներն այնչափ քիչ են որ ամբողջութեան վրայ գրեթէ զգալի բացառութիւն մը չեն կազմեր։ Իսկ երբ յայտնեմ թէ ամենայնին դիւրաղն անդամ չէ կարող լսկ իւր արտադրութեամբը բաւականանալ, այլ դրսէն եկած ապրանաց, գործուած կամ կերուած, պէտք ունի, ալ դժուար չլինիր ընթերցողին հասկնալ թէ գաւառացւոց նիւթական կացութիւնը որչափ անտանելի է և դեռ պիտի ըլլայ։

Գերդաստան մը կամ գիւղ մը կամ քաղաք մը եթէ չկրնայ արտադրութեամբը դրամ ձեռք բերել, այլ միայն դրամ դուրս տալով սպառելի նիւթ դնէ, ո՞ր կը հասնի անոր վերջը, տարբական տնտեսագիտութեան վրայ ամենադոյզն գաղափար ունեցողներն իսկ կրնան դատել։ Այդպէս ահա գաւառացիք կը դնեն ամէն բան դրսէն, Ամերիկայէն կամ Ռումանիայէն եկած քարիւղը կը գործածեն իրը լուսոյ վառելիք, փոխանակ կտաւատի կամ այլ ձէթերու։ Ամենաչնչին ըստ ինքեան դամ իրենք չեն արտադրեր, այլ եւրոպացիներն կը գործածեն։ Տան կամ կրասեաց մեծագոյն մասը, զգեստեղէններն գրեթէ սոքոլջապէս եւրոպական արտադրութիւնք են։ Իսկ այդ ամենուն դէմ գաւառացիք ի՞նչ կը վաստակին — զբրեթէ ոչինչ։ Ահա թէ ի՞նչ է պատճառը նոցա աղքատութեան և թէ ինչո՞ւ դրամին չափը երթալով կը բարձրանայ. եւ այժմ %ին 5 սովորական եղած է առ ամիս, իսկ ֆօլիյոճինեբու չափը %ին 100էն աւելի կը լինի ի տարւոյ։ Երկրագործութիւնը ընդհանրապէս գիւղացւոց ձեռքն ալլալով՝ բաւական չէ երբէք երկրին եւ լեռնոտը հաւասարակշռելու, նախնական նիւթերն ըստ մեծի մասին ածան ածան հրապարակին կը վերցուին և եւրոպական ձեռքերով գործուելէ կամ բանուելէ զկնի հարիւրապատիկ թանգութեամբ թուրքիացւոց կը վաճառուին։—Որ պիտի երթայ սոյր վերջը, մարդ չը դիտէ։

Որչափ հիւանդներ կը մեռնին կարեւոր անուններու պակասութեան համար, որչափ առողջներ կը հիւանդանան դոյն այդ պատճառաւ, որչափ մանկունք ընկեցիկ կը լինին ամէն ժամանակ, որչափ մարդիկ լսկ իրենց անունը հոգալէ անդին ժամանակ չեն ունենար ուրիշ բանի վրայ մտածելու, որչափ ամուսնութիւնք կը յետաձգուին կամ չեն կատարուիր, որչափ ամուսիններ կ'ստիպուին բաժնուիլ իրարմէ և զրկուիլ որդեծնութենէ, և դեռ որչափ այս տեսակ խեղճութիւններ ու դառնութիւնք, արդիւնք աղքատութեան, կը կատարուին ամէն օր և ամէն ժամանակ, անկարելի է ի հաշիւ առնել։ Եւ միթէ այս խեղճութեան մէջ ժողովուրդը կրնա՞յ աչք բանալ և բարոյական մտածումներ ալ ունենալ դէպ ի զարգացումն իւր ընկերային, ազգային, քաղաքային և կրօնական վիճակին ընդհանրապէս։ Ինչէ՞ն այնքան մտաւորութիւնք, զրպարտութիւնք, թշնամութիւնք, հակառակութիւնք եւ եւ կը գտնուին միայն գաւառացւոց մէջ, մանաւանդ երեսն կուգան սէպ առաջնորդական և նման կոչեցեալներու առթիւ. վասն զի նոցա ամէն շարժումն և գործը, որչափ արտաքուստ բարոյական հանդամանք մը ցուցնէ, միայն ներքուստ կերթայ կը յանդի մի միայն շահու վրայ, որոյ համար ամէն միջոց ներելի կը նայուի։ Պարապարդ մարդոցմէ, անգործ և անվաստակ մարդոցմէ ինչէ՞ր չպասուիր։ Եւ միթէ դժուա՞ր է գիտնալ ուրեմն ամէն գիւղերու մէջ եղած կռիւներուն պատճառը։ Տուր ասոնց զրպարտիմ և գործ, և տես թէ կը շարունակե՞ն այլ եւս այդ ամբոխալի ընթացքը։ Հայաստ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ցունաստանի ոստիկանութիւնը, 1882 օգոստ. 1էն մինչեւ 1884 փետր. 1 թուականը 6,869 յանցաւոր ձերբակալեց, որոց 1,470ը զինուոր չբերելու համար փախչող, 685ը դատուելէ կամ պատիժէն չկրելու նպատակաւ փախչող և 4717 դասալիք զինուորներ են, որոնք դատի ներքեւ լինելով՝ տէրութեան զանազան գաւառաց մէջ բանտարկեալ են։

—

Ցունաստանի մէջ անցեալ տարի, մեծ, պզտիկ, 30 հրդեհք պատահած են, 18ը ցերեկ և 12ը գիշեր ատեն եղած։ Ամենամէկ եղած վնասը 28,750 տրախմի է։

—

Ցունաստանի Գէորգ թագաւորն, անցեալ օր, գաղթեալ Պիրէոնի դարձարաններն այցելեց ի խրախոյս։

—

Վօլօսէն մինչեւ Լարիսսա երկաթուղին աւարտած լինելով՝ առաջիկայ մարտ ամսոյն 18 ին պիտի սկսի բանիլ։

—

Յառաջիկայ մարտ ամսոյն 25 ին Ցունաստանի ապստամբութեան առաջին աւուր տարեդարձի տօնախմբութեան օրը լինելով՝ Աթէնքի մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին «էլլոչներու կողմէ։ Այս տարի մուսէոն մը պիտի կազմեն, որուն մէջ ի տես պիտի դրուին նոր Ցունաստանի քաջամարտիկ զօրագլուխաց և այլ դիւցազանց մինչեւ ցսոդ իրենց բարեկամաց կամ ազգականաց քով եղող պատերազմական սպասքն, այսինքն թուրեր, հրացաններ, զգեստներ և այլ նոյնօրինակ բաներ։

—

Ցունաստանի Գէոչէոս լիճը չորցընելու համար մեծ ջանքեր կը լինին, որուն ծախքն 7,500,000 տրախմի կը հասնի, և որով տէրութիւնը շատ քնդարձակ և բարերար երկիր մը վաստակած պիտի լինի։ Սոյն երկիրը գնելու համար այժմէն շատ հարուստ մարդիկ մեծ գումարներ կը մատուցանեն Ցունաստանի կառավարութեան։

ԻԼՄՆ

ԹԱԶԻՆԷի ԹԱՄԱԳԻ ՇԱՀԱՆԷ

Հաթապ անպարբնա ալընաճագ հաթապ վէ քէօմիւրին միւնագասասընա իւչ եիւղ սէնէի մալիյէսի մարտընըն պէչինճի փազար իրթէսի կիւնի պաշանաճաղընտան՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանէրին եէվմի մէղքիւրաէ խազինէի խասսայի շահանէսէ պուլսնմալէրի իլան օլունուր։

99 չուպաթ 28 1–3

ԹԱՆԴԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ

Հարար սարջին

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ և ՖՐԱՆՆԷԼԻՆ

Խմբագրութեամբ Տօքթ. Մ. Բ. Իւթիւճեանի։ Սոյն օգտակար գրքին առաջին և երկրորդ տետրակներն հրատարակուած են։

ԱԶԴ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՒԱՐԵՂԻՆԱՑ

Պոլսէ—Գալաթա Թահտէ խուրս Թիւ 59

հիշդ գեմ սա գեմ ազէյ-բէն

Մելզոն էֆ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին Նպարեղինաց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաղվէ՝ սովորական, լաւ և ընտրագոյն (մարթինիքա)· շաքար՝ Մարսիլիոյ և Թրէսաէի· այլ և այլ տեսակ ըսքարմաչէթներէ զատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ· Սիպիրի թարմ և ընտիր իւղ· Նաբօլիի մաքարոն· ձէնօվայի և Նաբօլիի չէհրիյէ· բրինձ՝ Մախաուսէ և Ռիզոն· լուբիա և սիսեռն՝ եփուն և խիստ հաստեղ· անուշեղէնի և խմորեղէնի յատուկ լաւագոյն ալիւր· օղայ (նիշասթա) և ապրաքի· Ֆանտիոյ և Այվալըքի ընտիր աճառ· Լոնտոնի և Մարսիլիոյ քօլա· Սմերիկայի քարիւղ (կաղ)· Լոնտոնի ընտիր ըղակ (չիվիտ)· քօնեաք և այլ ոգելից ըմպելիք· սօսա· թարմ ըսթաքօղ և սարտին· Այվալըքի ընտիր ձէթ· թարխանա և պուլիրոր· մէկ խօսքով, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի ամէն տեսակներովն լաւագոյնն այն պիտանի բաներու, որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին գլխաւորապէս։

Ամէն յանձնարարութիւն կը կատարուի ուղղութեամբ և կանոնաւորապէս։

Գիները խիստ չափաւոր են։ ԱՊԱՌԻԿ ԶԿԱՑ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՎԷՑ

ԹԷ ՈՐ ԱՄՈՒՍՆԱՑՆԵԼՈՒ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՈՒՆԵՆԱՑԻ

Թարգմ. Ֆրանսերէնէ

Սոյն գրքին գինը 5 ղրուշէն 3 կելլ լլլած է և կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատուն Պոլիս, Մէրճան։

ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ

ԲԱՇԽՄԱՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ՍՏԱՅՈՒԱԾՈՅ

Թարգմանեաց

ՏԷՐԱՅԻԶ—ԷՍՍԷՐԱՅԻՆ

Ա. բարական Օրինագրքէ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ն. ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Զմիւռնիա—Տպագրութիւն Տէտէեան

Գին 10 դահեկան արծաթ

Սոյն երկու գրքանց կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Գալաթեան Գրատունը։

ՊՈՒՐԷ

ՍԼԶԱՐԻՆ ԲՕԼԷԱ

Հէնէկ

ՕՐ. ԱՐՄԱՒԵՆԻ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Ինպասր Աղէ. Հէլանդանոցի

Գին 10 դահեկան

Կը գտնուի ի Բերա մեծ փողոց թիւ 179 Գոմէնտինկէր Նուագավաճառին խանութը, և ի Կ. Պոլիս Զաքմազ ճրլար եօղուշը Գալաֆեան Գրքավաճառանոցը։

ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԻՍ

ԿԻՊՐՈՍԻ ԳԻՆԻ

10 ՏԱՐՈՒԱՆ

Ով որ կուզէ գնել սոյն ազնիւ և յոյժ օգտակար գինիէն, կը հրաւիրուի Պաղչէ-գափու Մաքսատան կարգը առ Պ. Զարեհ, թիւ 46։ Գիները չափաւոր են։

Ազգային երաժիշտ Տիգրան Էֆէնտի Զուխաճեանի մի նոր գործն։

«ԲԼԼԻԻԶԻՕՆ ՄԵԾ ՎԱԼՍ»

Դաշնակի համար գրուած Լոլ մը, զոր հեղինակը երեն յատուկ ճարտարութեամբ յօրինած է։

Կը ծախուի Պոլիս, Համիտիյէ ճատէսի Բ. Ամեան և Ընկ թղթավաճառանոցը և Բերայինուագավաճառաց քով։

Հրատարակութիւն

Խէնանս Ռուսուճանէրաց Ընկերութիւն

—o—

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Նախապատրաստական կարգերու համար

Ազգային վարժարանաց համար նոր մեթոտով պատրաստուած ընտիր դասագիրք մ'է։

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը, Մէրճան փողոց, թիւ 37։ Կը գտնուի նաև միւս գրավաճառաց քով։ Գին 5 ղրուշ։

Բուական թուով գնողաց 0/0 20 զեղչ կը մնի։

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ՁՈՒԼԱԲԱՆ

Օտան-Գաբու, Թիւ 465.

Հայերէն, Տաճկերէն, Ցունարէն և Լատինական ամէն տեսակ Տպագրական տառեր և զարդեր կը գտնուին պատրաստ, յոյժ չափաւոր գներով։

Գաւառներէ և օտար երկիրներէ ևս յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ կը կատարուին, երբ հետեւեալ հասցէին ուղղուին մեզ

S. DAMADIAN,
Odoun-Capou, n° 465.
CONSTANTINOPLE

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՁԱՐԵՀ

Գալաթիա, Ֆիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41

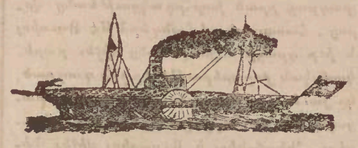

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷ

ԱՌՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՎՈՍԲՈՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅ

1884 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԱՄՍՈՅ

ՎՈՍԲՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒԲ ՇՈԳԵՆԱՒՈՅՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑԸ	21	33	17	23	4	28	19	22	29	17	1	21	18	28 բ	19	33	ա	4	20	22	28	23	19	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	2 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 15	—	—	—	—	—
Բ. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	2 38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 23	—	—	—	—	—
Եէնի մահալլէ	—	—	1 30	—	—	—	—	—	2 48	—	—	—	—	—	—	4 30	—	6 45	8 33	—	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	1 34	—	—	—	—	—	2 52	—	—	—	—	—	—	4 34	—	6 49	8 37	—	10	—	—	—
Պէյօղլը տէրէ	—	—	1 38	—	—	—	—	—	2 56	—	—	—	3 30	—	—	4 38	—	6 53	8 41	8 45	10 04	—	—	—
Փիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	1 49	—	—	—	—	—	3 14	—	—	—	3 41	—	—	4 49	—	7 04	8 52	8 56	10 15	—	—	—
Պէյրօզ	—	—	—	1 45	—	—	—	—	—	—	—	—	3 50	—	—	—	5 15	7 13	9 1	9 5	—	—	—	—
Բաղա պահչէ	—	—	—	1 52	—	—	—	—	—	—	—	—	3 57	—	—	—	5 22	7 20	—	9 12	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	—	—	2	—	—	—	2 5	—	3 18	—	—	3 20	—	—	—	5	—	7 30	9 13	—	10 26	—	—	—
Բ. Բզ. մահալլէ	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 30	—	—	ա	—	—	—	—
Սթէնիա	—	—	—	—	—	—	2 12	—	—	—	—	3 26	—	—	—	5 7	—	—	ա	—	—	—	—	—
Էմիրէէն	—	—	—	—	—	—	2 17	—	—	—	—	3 31	—	—	—	5 14	—	7 39	9 22	—	10 35	—	—	—
Պէյանը քէօյ	—	—	—	—	—	—	2 20	—	—	—	—	3 34	—	—	—	5 17	—	—	9 2[illegible]	—	—	—	—	—
Գանկրճա	—	—	—	2 8	—	—	—	—	—	—	—	—	4 12	—	—	—	5 38	7 48	—	9 26	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	—	—	—	—	—	2 28	—	—	—	—	3 45	—	—	—	5 25	—	7 57	9 33	—	10 45	—	10 50	—
Ա. Հիսար	—	—	—	2 14	—	—	—	—	—	—	—	—	4 18	—	—	—	5 44	8 06	—	9 32	—	—	—	—
Գանտիլլի	—	—	—	2 20	—	2 20	—	—	—	3 15	—	—	4 25	—	4 30	—	5 50	8 12	—	9 39	—	10 30	—	—
Վանի քիւյ	1 15	—	—	—	—	2 26	—	—	—	3 21	—	—	ա	—	4 36	—	5 55	—	—	9 45	—	—	—	—
Պէպէք	—	1 30	—	—	—	—	2 36	2 40	—	—	—	3 32	—	4	—	5 33	—	—	9 41	—	—	—	—	11 10
Արնաուտ քէօյ	—	1 37	—	—	2 10	—	—	2 47	—	—	3 20	—	—	4 7	—	5 40	—	8 22	9 48	—	10 58	—	—	—
Զէնկիլ քիւյ	1 22	—	—	—	—	2 33	—	—	—	3 28	—	—	ա	—	4 43	—	6 3	8 30	—	9 52	—	—	—	—
Գուրու չէշմէ	—	1 44	—	—	2 18	—	—	2 54	—	—	3 28	—	—	4 14	—	5 47	—	—	9 55	—	—	—	—	—
Պիյեր պէյի	1 29	—	—	—	—	2 39	—	—	—	3 39	—	—	ա	—	5 49	—	6 10	8 36	—	9 58	—	—	—	—
Օրթաքէօյ	—	1 52	—	—	2 27	—	—	3 2	—	—	3 37	—	—	4 22	—	5 55	—	8 45	10 3	—	11 10	—	—	—
Գուզկունճուք	1 33	—	—	—	—	2 46	—	—	—	3 41	—	—	ա	—	5 6	—	6 17	8 54	—	10 5	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	2	—	—	2 42	—	—	3 10	—	3 51	3 46	—	—	4 30	5 16	6 13	—	9 04	10 11	—	11 18	—	—	—
Իսկիլիւտար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ա	—	—	—	6 25	9 14	—	10 13	—	—	—	—
Քարաթաշ	1 47	—	—	—	—	—	—	3 19	—	—	—	—	—	4 39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋ	1 33	2 15	2 35	3 5	2 53	3 2	3 5	3 27	3 53	4 6	4 1	4 23	5	4 47	5 31	6 13	6 40	9 29	11 26	10 28	11 33	11 —	11 20	11 40

Այսպէս նշանով ժամերը կը նշանակեն հաղորդակցութիւն երկու շոգենաւուց։ ա. Ուրբաթի օրերը միայն։ բ. Բացի ուրբաթի օրերէ։

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ. Ի բաց առեալ շոգենաւուց մեկնելու ժամերէն, միւսորդ ժամերը փոփոխութեան ենթակայ են դէպի օրի կամ այլ պատճառաւ։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒԲ ՇՈԳԵՆԱՒՈՅՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑԸ	21	33	17	1	4	28	19 բ	ա	20	22	28	23	19	18	17	4	33	22	23	20	19	21	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ մեկն.	2 5	2 30	2 45	2 50	3 15	3 30	4	3 45	5	6 45	8 15	9 30	9 50	10 15	10 30	10 30	10 40	11 5	11 10	11 10	11 30	11 40	11 45	12 –
Քաղաթաշ	—	—	—	—	3 25	—	—	—	5 25	—	—	9 40	—	—	—	—	—	11 15	—	—	—	11 50	—	—
Իսկիլիւտար	2 20	—	—	—	3 29	—	—	4	—	7 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	2 45	—	—	3 39	—	—	—	5 34	7 10	8 29	9 49	10 5	—	—	10 45	10 55	11 24	—	—	—	—	12 —	12 15
Գուզկունճուք	2 26	—	—	—	3 49	—	—	4 6	—	7 20	—	9 59	—	—	—	—	11 5	—	—	—	—	12 2	—	—
Օրթաքէօյ	—	2 53	—	—	3 53	—	—	—	5 37	7 29	8 37	—	10 13	—	—	10 53	—	11 32	—	—	—	—	12 8	12 23
Պիյեր պէյի	2 33	—	—	—	3 58	—	—	4 13	—	7 38	—	10 6	—	—	—	—	11 12	—	—	—	—	12 9	—	—
Գուրու չէշմէ	—	—	—	—	—	—	—	—	5 50	—	—	—	10 22	—	—	11 1	—	11 40	—	—	—	—	12 16	12 31
Զէնկիլ քեօյ	2 39	—	—	—	4 3	—	—	4 19	—	7 44	—	10 12	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	12 15	—	—
Արնաուտ քէօյ	—	3 4	—	3 15	4 11	—	—	—	5 57	7 52	8 45	—	10 29	—	—	11 9	—	11 47	—	—	—	—	12 23	12 38
Պէպէք	—	—	—	—	—	4	—	—	6 4	—	8 52	—	10 37	—	—	11 16	—	11 54	—	—	12 —	—	12 30	—
Վանի քիւյ	2 46	—	—	—	—	—	—	4 26	—	—	—	10 19	—	—	—	—	11 25	—	—	—	—	12 22	—	—
Գանտիլլի	—	—	3 15	—	4 19	—	4 30	4 32	—	8 2	—	10 26	—	10 45	—	—	11 31	—	11 40	—	—	—	—	—
Ա. Հիսար	2 56	—	—	—	4 27	—	—	4 33	—	—	—	—	—	10 51	—	—	—	—	11 46	—	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	3 19	—	—	4 36	—	—	—	6 12	8 12	9	—	10 45	—	11 2	—	—	—	—	—	12 13	—	—	—
Գանկրճա	3 1	—	—	—	4 45	—	—	4 45	—	8 20	—	—	—	10 58	—	—	—	—	11 53	—	—	—	—	—
Պէյանը քէօյ	—	—	—	—	—	—	—	—	6 20	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	12 21	—	—	—
Էմիրէէն	—	3 24	—	—	4 54	—	—	—	6 25	8 28	9 9	—	—	—	11 13	—	—	—	—	—	12 24	—	—	—
Սթէնիա	—	—	—	—	—	—	—	—	6 23	—	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	—	12 29	—	—	—
Բ. Զբ. մահալլէ	—	—	—	—	—	—	—	4 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 2	—	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	3 15	3 33	—	—	5 3	—	—	—	6 33	8 36	9 18	—	—	—	11 25	—	—	—	—	11 48	12 36	—	—	—
Բաղա պահչէ	—	—	—	—	5 13	—	—	5 2	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	12 11	—	—	—	—	—
Պէյրօզ	—	—	—	—	5 20	—	—	5 11	6 47	—	—	—	—	11 17	—	—	—	—	12 18	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	3 43	—	—	5 29	—	—	—	6 56	8 40	9 28	—	—	11 26	11 35	—	—	—	—	11 58	—	—	—	—
Փիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէյրիւք տէրէ	—	3 48	—	—	5 40	—	—	—	7 6	8 45	9 45	—	—	—	11 45	—	—	—	—	12 8	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	—	—	5 44	—	—	—	7 10	—	9 40	—	—	11 38	11 49	—	—	—	—	12 12	—	—	—	—
Եէնի մահալլէ	—	3 59	—	—	5 48	—	—	—	7 14	—	—	—	—	—	11 52	—	—	—	—	12 16	—	—	—	—
Բ. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	7 24	—	—	—	—	11 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	7 32	—	—	—	—	12 –	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ԻՍԿԻԻՏԱՐԻ ԳԻԾ

ԻՍԿԻԻՏԱՐ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իսկիւտարէն	1 30	2	—	2 30	3 —	3 30	4 10	4 35	5 10	5 45	6 20	7	8 10	9	9 45	10 20	10 30	10 45	11 05	11 25	11 45	12 05		
Պէշիկթաշ	—	—	—	—	—	—	—	—	5 20	—	—	7 10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Կամուրջ	1 45	2 15	2 45	3 15	3 45	4 25	4 50	5 25	6	6 45	7 15	8 25	9 15	10 —	10 35	10 45	11 —	11 20	11 40	12 —	12 20			

ԿԱՄՈՒՐՋ—ԻՍԿԻԻՏԱՐ

	ժ. վ.	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջէն	1 45	2 15	2 45	3 15	3 45	4 15	4 45	5 25	6 —	7 —	8 15	9	9 30	10 —	10 25	10 45	11 —	11 25	11 50	12 05	12 5
Պէշիկթաշ	—	—	—	—	—	—	4 55	—	6 10	—	—	9 10	—	10 10	—	—	—	—	—	—	—
Իսկիւտար	2	2 30	3	3 30	4 —	4 30	5 —	5 40	6 15	7 15	8 30	9 15	9 45	10 15	10 40	11 —	11 20	11 40	12 05	12 20	21 20

ԿԱՌԱՒԱՌՔ ՇՈԳԵՆԱՒ

ԻՍԿԻԻՏ. ՍԻՐԲԼԷՃ. ԻՍԿ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իսկիւտարէն	3 45	4 45	10 15	11 30
Գալաթաշ	4	— —	— —	11 45
Սիրբէճի խան	4 05	5 05	10 35	— —

ՍԻՐԲԼԷՃ. ԻՍԿ. ԻՍԿԻԻՏ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սիրբէճի խան	4 45	5 30	11 —	— —
Գալաթաշ	— —	5 45	— —	11 45
Իսկիւտար	5 05	6 —	11 20	12 —

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԳԻԾ

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	[2]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	
Կամուրջէն	3 30	4 30	11 —			)(
Սալաճաք	3 42	4 42	11 12			)(
Հարէմ խան	3 45	4 45	11 15			)(

ԿԱՄՈՒՐՋ—ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Հարէմ խան	3 45	4 5	11 15		
Սալաճաք	3 52	4 42	11 22		
Կամուրջ	4 05	5 05	11 35		

[1] Բաց ի Հրէից տօն օրերէ· [2] Կիրակի օրն չկայ· [3] Քաղաթաշով· [4] Գուզգունճք·